

nr. 82 zomer 2026

jezuïeten

IN DIT NUMMER, ONDER ANDERE:

ACHTER DE SCHERMEN

Moderator Stanislascollege in Delft:
Limarley Kingsale

WERELDWIJD:
VAN BEIROET TOT CAÏRO

JEZUÏET IN OPLEIDING:
Priesterwijding Bastiaan van Rooijen s.j.

COLOFON

Jezuïeten is een uitgave van de regio *European Low Countries* van de Sociëteit van Jezus. Het verschijnt driemaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden.

Giften:

Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom. Vermeld a.u.b. uw postadres.

Voor Nederland:

Stichting St. Claverbond
Heyendaalseweg 290
6525 SM Nijmegen
IBAN: NL85INGB 0000 828 228
BIC: INGBNL2A

Voor Vlaanderen

vzw Sint-Jan Berchmansseminarie
Koninginnelaan 141
1030 BRUSSEL
IBAN: BE02 4352 0547 1140
BIC: KREDBEBB
Mededeling: tijdschrift *Jezuïeten*

Redactie:

Bart Beckers s.j., Bianca Debaets,
Guido Dierickx s.j., Eduard Kimman s.j.,
Roland Meeuwssen, Jan Stuyt s.j.
en Toon Suffys s.j.

Adres voor Nederland:

Redactie Jezuïeten
Beulingstraat 11
1017 BA Amsterdam
redactie@jezuïeten.org
tel. 020-679 82 07

Adres voor Vlaanderen:

Toon Suffys s.j.
Drongenplein 26A
9031 Drongen-Gent
tnsuffys@gmail.com
mobiel +32 476 33 25 77

Abonnementenadministratie:

Voor Nederland:

secretary.elc@jezuïeten.org

Voor Vlaanderen:

frans.mistiaen@jesuits.net

ISSN 0167-2967

Verantwoordelijk uitgever:

Bart van Emmerik s.j.
Prinsstraat 17
2000 Antwerpen

Vormgeving: Gerwin Roffel
Drukwerk: GLD Print & Media

Op de voorpagina:

Mgr. J. Hendriks wijdde op 16 mei
Bastiaan van Rooijen s.j.
in De Krijtberg in Amsterdam

VOORWOORD Ook in dit nummer ontmoeten we mensen die, elk op hun eigen manier, vorm geven aan geloof, zending en hoop. Eerst komt Limarley Kingsale aan het woord. Hij begeleid dagelijks jongeren op hun zoektocht naar betekenis. Zijn verhaal laat zien hoe geloofsgesprekken plaatsvinden tussen klaslokalen, TikTok-video's en grote levensvragen. Vanuit Nederland trekken we vervolgens naar het Nabije Oosten, waar Nederlandse jezuïeten in Beiroet en Caïro ondanks hun hogere leeftijd hun levenswerk blijven voortzetten. Daarna vierten we een nieuw begin met de priesterwijding van Bastiaan van Rooijen, die met zijn 'Ja, hier ben ik' zijn beschikbaarheid uitspreekt. • In een uitgebreid gesprek vertellen regionaal overste Marc Desmet en socius Bart van Emmerik over de Common Mission en de Common Mission Retreat, een proces waarin jonge jezuïeten uit West-Europa samen onderscheiden waartoe God hen vandaag roept. Tegelijk blikken we terug op een indrukwekkend verleden met de internationale UNESCO-erkenning van het werk van de Bollandisten, wier speurwerk naar heiligen al vier eeuwen lang wetenschap en geloof met elkaar verbindt. • Verder leest u over de benoeming van Bart van Emmerik tot nieuwe regionaal overste van de regio ELC en maken we kennis met het boek *Dankretraite*, waarin Nikolaas Sintobin en Romy Kersten uitnodigen om dankbaarheid te oefenen als levenshouding. Tot slot duiken we in een opmerkelijk verhaal uit de Tweede Wereldoorlog, waarin een jonge jezuïet met moed, bluf en vastberadenheid tientallen Duitse soldaten uit het Canisius College weet te krijgen. • We staan stil bij het overlijden van jezuïeten Jef de Pril, Roland Daes, Wauthier de Mahieu, Theo Fonteyn, André De Ridder en Fernand Van Neste. En, kijken vooruit naar interessante activiteiten vanuit het Ignatiushuis en Oude Abdij Drongen.

INHOUDSOPGAVE

MENSEN ACHTER DE SCHERMEN

Limarley Kingsale	
- Bianca Debaets	3

WERELDWIJD

Van Beiroet tot Caïro	
- Frans Berkemeijer s.j.	6

KORTE BERICHTEN

JEZUÏET IN OPLEIDING	
Priesterwijding van Bastiaan van Rooijen s.j.	
- Roland Meeuwssen	13

COMMON MISSION RETREAT

Dubbelinterview Marc Desmet s.j. en Bart van Emmerik s.j.	
- Roland Meeuwssen	15

BOLLANDISTEN UNESCO

- Irini de Saint Sernin / Bianca Debaets	19
--	----

BENOEMING

Bart van Emmerik s.j. nieuwe regionaal overste ELC	
- Marc Desmet s.j.	21

BOEKBESPREKING

Dankbaarheid oefenen, 31 dagen lang	22
-------------------------------------	----

JONGE JEZUÏET VERJAAGT DUITSE MILITAIREN

- Eduard Kimman s.j.	24
----------------------	----

IN MEMORIAM

	29
--	----

ACTIVITEITEN

ACHTER DE SCHERMEN

Hij studeerde theologie, eigenlijk om ooit priester te worden voor het bisdom Rotterdam. Daar leerde hij, tijdens een retraite, Bart van Emmerik s.j. kennen. Bart van Emmerik was daarmee ook de eerste jezuïet waar Limarley mee in contact kwam. Bart maakte een diepe indruk op Limarley omwille van zijn intellectuele scherpte en zijn humor. De retraite kon hij door

ziekte niet afmaken maar jezuïeten bleven op zijn pad komen. Ben Stoffels s.j. was er een van, hij werd geestelijk begeleider van Limarley. Er ontwikkelde zich een intense vriendschap tussen de twee mannen. En er kwam een diepgaande interesse voor de ignatiaanse spiritualiteit.

Priester, burgemeester of astronaut

De priesteropleiding maakte hij niet af. Van jongs af aan kreeg hij te horen dat geduldig zijn een belangrijke eigenschap is als je priester wilt worden. Maar laat dat nu net een karaktertrek zijn die hij niet heeft. Limarley was bang om tekort te doen aan de mensen die hij zou begeleiden als priester door die onrust. Hij switchte naar een educatieve opleiding om leraar te worden. Dat was nochtans niet de job waar hij als kind van droomde. Als kleine jongen wou hij priester worden, toen al. Al overwoog hij als zesjarige ook een carrière als astronaut of burgemeester. Aan ambitie geen gebrek.

Na zijn studies solliciteerde hij bij het Stanislascollege, eerder toevallig zonder goed te beseffen dat hij daarmee terug bij de sociëteit belandde. Hij werd aangeworven om de ignatiaanse pedagogie en spiritualiteit uit te dragen en zoveel mogelijk in het beleid en in de activiteiten op te nemen. Ondertussen doet hij dat als gedelegeerde van regionaal overste Marc Desmet s.j. en is hij ook beleidsadviseur van regiodirecteur Jan Andries. Dat alles combineert hij met een opdracht als leerkracht levensbeschouwing. Maar hoe valt lesgeven een puberende tieners te rijmen met een gebrek aan geduld? Limarley lacht en vertelt dat hij daarin gegroeid is en milder is met jongeren dan met oudere mensen. 'Je weet dat een vijftienjarige niet de maturiteit heeft van een volwassene en nu eenmaal nog veel moet leren.'

Je komt hier hopelijk niet op dezelfde manier uit als dat je hierbinnen bent gekomen... Dat is wat ik versta onder bekeren.'

Religieuze revival: mythe of realiteit?

Jongeren tonen een grote openheid voor religie en zingeving, al hebben ze niet meer de inhoudelijke kennis van de bijbel. De

voorwaarde om het thema bespreekbaar te maken is wel dat het gesprek binnen een veilig kader kan plaatsvinden, waarbij er respect is voor andersgelovigen en iemand hun bezorgdheden echt ernstig neemt' zegt Limarley. 'Jongeren beseffen echt wel dat er meer is dan wat zich in hun wereld afspeelt, iets wat het materiële, tijdelijke overstijgt, maar ik twijfel of we echt kunnen spreken van een religieuze revival. Laat het ons een nieuwe belangstelling noemen, dat is op zich ook al waardevol.'

Hun zoektocht naar houvast begint vaak via TikTok en YouTube. Generatie Z flirt nu eenmaal met sociale media.

Die veilige plek bieden, betekent ook dat je als leerkracht zelf stevig in jouw schoenen moet staan. Dat merkte Limarley al verschillende keren. Zo was er een moslimjongere die hem vroeg of hij en het Stanislascollege de jongeren misschien wilden bekeren. 'Jazeker' antwoordde ik. We willen jullie bekeren. Je komt hier hopelijk niet op dezelfde manier uit als dat je hierbinnen bent gekomen. Je bent gevormd, hebt andere paden gezien of ervaren en hebt andere dingen gekozen dan toen je twaalf was. Dat is wat ik versta onder bekeren.'

Van Ignatius naar Pete Hegseth

Daarnaast zie je ook dat jongeren die al wat steviger in hun geloof staan, opnieuw traditie opzoeken. Ze romantiseren een verleden dat ze nooit gekend hebben en grijpen terug naar rituelen van voor het tweede Vaticaans concilie. Hun zoektocht naar houvast begint vaak via TikTok en YouTube. Generatie Z flirt nu eenmaal met sociale media. Niet zelden komen ze op die manier in contact met 'godfluencers', content creators die religie en spiritualiteit delen via sociale media zoals Instagram,

TikTok en podcasts. Ze spreken op die kanalen openlijk over geloof, zingeving. Het zijn als het ware moderne evangelisten. 'Daar zijn heel degelijke mensen bij die op een authentieke manier getuigen over hun geloof en dat met andere jongeren willen delen' zegt Limarley. 'Anderen zijn niet meer dan acteurs die een rol spelen en via hun medium veel geld hopen te verdienen'.

'We zien daar ook steeds vaker invloeden van de uitwassen van de manosfeer in, met name het verheerlijken van een cultuur die prat gaat op hypermannelijkheid, conservatieve ideeën over genderrollen, soms zelfs misogynie en geweld. Het ideaalbeeld daarbij is een gespierde, conservatieve katholieke jongeman die pocht met zijn riant salaris waarmee hij zijn toekomstige 'vrouw aan de haard' echtgenote wil onderhouden.'

En andere bedenkelijke evolutie die gepaard gaat met het online evangeliseren is het misbruiken van het christendom om (extreem) rechts gedachtengoed te verspreiden en politieke daden te legitimeren. Denken we maar aan Pete Hegseth, de Amerikaanse minister van Defensie, die niet alleen een grote tatoeage van het Jeruzalemkruis heeft, maar ook 'Deus Vult' op zijn biceps liet aanbrengen. Hij laat geen kans onbenut om te verkondigen dat de VS in Iran een 'door God gezegende' strijd voert.

'We willen natuurlijk niet dat jonge mensen zich aan zulke (politieke) leiders gaan spiegelen. Je ziet dat mijn rol binnen het onderwijs nog lang niet uitgespeeld is en ik elke dag kansen krijg om geduld en mildheid te oefenen.'

Door Frans Berkemeijer s.j.

Nederlandse jezuïeten in Nabije Oosten zetten levenswerk voort

Beiroet

VAN BEIROET TOT CAÏRO

Nog steeds leven er vier uit Nederland afkomstige jezuïeten in het Nabije Oosten. Allemaal komen ze voor hun leeftijd nog jong voor: Paul Brouwers 94 jaar, Frans Berkemeijer 87 jaar, Thom Sicking 86 jaar in Beiroet en Jan Bronsveld 88 jaar in Caïro. Theoretisch hebben we allemaal de pensioenleeftijd bereikt, maar in feite blijft ieder van ons nog op zijn eigen wijze aan het werk met wat de gezondheid toelaat en hij interessant vindt.

6

De oudste van ons, **Paul Brouwers**, heeft enkele weken geleden zijn heup gebroken en moest een zware operatie ondergaan die we geslaagd kunnen noemen want met een stok en iemand naast hem gaat hij weer lopend naar de kapel en de refter. Hij is nog steeds de geestelijk vader voor de scholastieke communautiteit die hier in hetzelfde gebouw gehuisvest is.

Het komt regelmatig voor dat academische onderzoekers naar de geschiedenis van Libanon bij Paul de nodige inlichtingen krijgen over de drukkerij en uitgeverij van de jezuïeten in Beiroet waar hij jarenlang de directeur van was en ook van onze modelboerderij in Tanaïl in de Beqaavlake waar hij ook jarenlang de verantwoording voor had en die nog steeds echt goede Nederlandse kaas produceert.

Jan Bronsveld leeft nu op het College van de Heilige Familie in het hart van Caïro, waar hij als archivaris en bibliothecaris een baan heeft die overeenkomt met zijn wetenschappelijk

onderzoektalent. Zijn effectieve aanwezigheid zorgt ervoor dat die uiterst waardevolle bibliotheek en archief over de moderne geschiedenis van Egypte openblijven voor onderzoekers.

Frans Berkemeijer, na meer dan 55 jaar Egypte, vindt ook veel voldoening in zijn werk als archivaris van de provinciaal van het Nabije Oosten in Beiroet. Men heeft hem gevraagd lid te worden van de historische commissie voor het zaligmakingsproces van Nicolaas Kluiters die in 1985 op verschrikkelijke manier gemarteld en gedood is en die de inwoners van het kleine dorpje Barqa als een heilige beschouwen. Over deze uit Delft afkomstige jezuïet heeft Frans een boek gepubliceerd met de titel 'Verzoenings-artiest in het gebroken Libanon', dat nu ook in het Arabisch en Frans vertaald is.

Frans is nu naast de reorganisatie van de archieven die zeer geleden hebben van de grote explosie in de haven van Beiroet op 4 augustus

De campus van
Saint-Joseph
University in
Beiroet

2020, door de provinciaal belast met het schrijven van biografische notities van alle jezuïeten die gestorven zijn in dienst van de Nabije Oosten Provincie sinds 2004 tot en met 2025.

Dat zijn er voorlopig 70, waaronder **Arij Roest Crollius** die jarenlang als lid van de Nabije Oosten Provincie in Rome missiologie doceerde en regelmatig geraadpleegd werd door de Pater Generaal Arrupe en ook door de Paus over de dialoog tussen de drie wereldgodsdiensten die teruggaan op Abraham (Jodendom, Christendom en Islam) totdat hij hier in Beiroet op 14 november 2025 is overleden.

Tot slot vertel ik u graag over de jongste Nederlandse jezuïet in Beiroet, **Thom Sicking**. Met pijn in het hart heeft hij dit jaar zijn bureau op het Centrum voor onderzoek in de religiewetenschappen van de universiteit Sint Jozef moeten opgeven. Desondanks, blijft Thom nog steeds verantwoordelijk als redacteur van de revue 'Proche-Orient Chretien'. Maar wat hem vooral naar aan het hart ligt en al zijn aandacht vraagt is het schrijven van een boek dat hij als een samenvattende vrucht van heel zijn wetenschappelijke leven beschouwt met de veelzeggende titel: 'De dubbelzinnigheid van religieuze feiten'.

7

Van links naar rechts Thom, Paul en Frans

Jan Bronsveld

KORTE BERICHTEN

AMSTERDAM

Xaveriushuis

Jan Stuyt onderging midden februari een hartoperatie in Nijmegen. Hij verbleef daarna vijf weken in Aqua Viva om aan te sterken. Sinds begin april is hij weer in Amsterdam en herstelt goed. De huisgenoten hebben veel taken binnenshuis overgenomen, zoals kookbeurten en missen in de Krijtberg. Gelukkig kan veel bestuurswerk buitenshuis gedaan worden via internet. In het kader van de nauwere samenwerking tussen de jezuïeten van West-Europa bezochten **Jan, Wouter en Bastiaan** in het Pinksterweekeinde een communiteit van medebroeders in Lille, Frankrijk. • Bij de afgelopen Paaswake zijn **achttien mensen gevormd of gedoopt**. Dit is niet alleen een grote groep en een hoger aantal dan we in recente jaren hebben gezien, maar komt ook neer op zo'n 10% van de totale volwassen toetreders in het bisdom Haarlem-Amsterdam (de vijf toetreders van januari niet meegerekend). • Voor **Bastiaan van Rooijen** waren de grote gebeurtenissen in de afgelopen maanden een reis naar India met **Aurel Breys** en **Marc Desmet** (zie *Jezuïeten* voorjaar 2026, p. 6-10) en de **priesterwijding** op 16 mei in de Krijtberg. De India-reis heeft hem zeer geïnspireerd om missionair te zijn in eigen land. De priesterwijding was een ongelooflijk mooie ervaring van de nabijheid van God en medebroeders. • **Marc Lindeijer** meldt als rector van de kerk dat het feest van de priesterwijding van Bastiaan voor een goed deel mogelijk was door de fantastische inzet van heel veel medewerkers van de kerk: bloemen, boekjes, schoonmaak, ontvangst, liturgie, muziek en ga zo maar door. • **Nikolaas Sintobin** verdeelt zijn tijd tussen Amsterdam en Vlaanderen, waar hij regelmatig voordrachten geeft en vergadert. Hij blijft zich verder verdiepen in de ignatiaanse spiritualiteit

waarbij hij de digitale en de gedrukte pen met veel plezier hanteert. • In maart nam **Ward Biemans** deel aan een conferentie over de Missionaire parochie in Veenendaal, met de bekende Canadese priester **James Mallon**. In april organiseerde hij mede een studie- en ontmoetingsdag van *Cura migratorum* voor migrantenpastores, bestuursleden en bisdom medewerkers. Zij gingen met elkaar in gesprek met behulp van de synodale methode, hetgeen door de deelnemers zeer werd gewaardeerd. En in mei begeleidde hij een **studentenretraite**, met inleidingen over de orthodoxe theoloog Ioannis Zizioulas door zuster Hildegard Koetsveld o.s.b. • **Wouter Blesgraaf** meldt veel individueel pastoraat.

PARIS

Tim van de Veen

Hier in Parijs komt het einde van het semester in zicht. Dat betekent dat er op dit moment hard gewerkt wordt, althans door de meesten, aan het afronden van vakken, het schrijven van dissertaties, en vooral aan het werken aan het "dossier de la fin de l'année": een document waarin iedere student reflecteert op het afgelopen jaar, en in het bijzonder op wat hem daarin gevormd heeft en op wat nieuwe perspectieven heeft geopend. Die aanpak bevalt me goed en helpt me de studies in een breder spiritueel kader te zien. • Een ander voordeel van studeren is dat dat samengaat met vakanties. Eind april was ik daarom met mijn 'fraternité' (deel groepje in mijn gemeenschap) een paar dagen in Amsterdam, waar mijn medebroeders erg enthousiast over waren. De zomervakantie is tegelijkertijd nog 'under construction' en ik probeer tijd te vinden om die tussendoor te plannen. Tot slot begint ook al het tweede jaar

zich af te tekenen en is inmiddels duidelijk dat mijn apostolaat volgend jaar het leiden van een bijbelgroepje in de gevangenis gaat zijn. Ik kijk ernaar uit!

NIJMEGEN

Aqua Viva

Onze kandidaat voor het priesterschap, **Bastiaan van Rooijen**, kende ons huis, maar ontdekte het ook als een geschikte plaats voor enkele bezinningsdagen voorafgaand aan de wijding. • Pater regionaal **Marc Desmet** bracht begin mei zijn huisbezoek, waarbij hij niet alleen voor jezuïeten maar ook voor bewoners aandacht had - gezwijge nog zijn belangstelling voor verzorgend personeel. Hij sprak van ons huis 'in transitie' gezien de gestage toename van het aantal lekenbewoners. • Het **zorgcentrum** werkte aan een herziening van de samenstelling van de teams. Niet alleen in de afdeling voor psychogeriatric, maar ook in de afdeling somatiek zijn er steeds meer mensen met psychogeriatric problemen waardoor een herziening nodig werd van de verdeling van de beschikbare werkkraft. Ook ruimtelijk kreeg dit vorm door de teams te verdelen over verdiepingen: de eerste verdieping kreeg de naam '**de Bron**', gezien ons fonteintje, de tweede verdieping '**de Bogen**' gezien de karakteristieke bogen in het metselwerk op de begane grond en de derde verdieping heet voortaan '**het Park**' gezien de omgeving die die naam zeker verdient. • Er ontstond in verband daarmee ook behoefte aan een **nieuwe huiskamer** in de ruimte waar tot nog toe de fysiotherapie ondergebracht was. Dat bracht de verhuizing met zich mee van de fysio naar de begane grond, waar enkele spreekkamers werden opgeofferd. Het was even wennen, want de nieuwe ruimte is duidelijk kleiner. • Het huis ging een **samenwerking aan met 'Buur'**, een centrum in de wijk met sociale voorzieningen. Huisgenoten wisten het al te vinden voor een gezellige lunch, om maar iets te noemen. Het past bij het streven om ons huis ook een functie te laten vervullen door present te zijn in de wijk. Tijdens verkiezingen kan er in ons huis gestemd worden, bijvoorbeeld. • Over de boerderij waar **broeder Alex** zich voor inzet kregen we een lezing die toelichtte hoe de opbrengsten van de boerderij en het winkeltje aldaar ten goede komen aan een ontwikkelingsproject in Brazilië. Pater **Jan Peters** gaf een lezing over de geschiedenis van het conflict

tussen Israël en de Palestijnen: een onontwarbare knoop. • We schakelden om van de interne wasserij van persoonlijke was naar uitbesteding aan wasserij Clean Lease. **Ons wasgoed** wordt voorzien van chips waardoor het altijd overal vindbaar is en de factuur foutloos samengesteld kan worden. • Met regelmaat ondersteunen we de verzorgenden als die weer eens op zoek moeten naar wat wij inmiddels '**dwaallichten**' noemen: bewoners die vrij zijn om zich te bewegen in en buitenshuis, weliswaar voorzien van een instrument waardoor de satelliet helpt om ze te vinden, maar dan kan het nog gebeuren dat iemand gezocht wordt terwijl die al in bed blijkt te liggen. De navigatie is wel exact, maar maakt geen onderscheid tussen de ene of de andere kant van de muren.

ANTWERPEN

Romero-Loyola

Antwerpen kende een droog en zonnig voorjaar waarin de paters gewoontegetrouw naar alle hoeken van de wereld uitvlogen. Regionaal **Marc Desmet** was enkele weken afwezig vanwege de voorgeschreven huisbezoeken: Heverlee en Nijmegen waren dit keer aan de beurt. Daartussendoor vond hij tijd om, samen met de andere Europese Provincials te vergaderen in Warschau - een bijzondere gelegenheid waar zelfs **Pater Generaal** voor afkwam uit Rome. Zijn Socius wilde qua reislust niet voor de Regionaal onderdoen en zo kunnen we voor **Bart van Emmerik** twee buitenlandse bezoeken noteren: hij leidde *Ignatian Leadership Program* bijeenkomsten zowel in Rodizio (maart) als in Loyola (april). **Theo van Drunen** kon daar niet tegenop met slechts een tweedaagse conferentie in Parijs over ethisch beleggen om op de palmares te schrijven. De reizen van **Bart Beckers** hebben zich deze maanden vooral volgens schema voltrokken. Zo zijn er bezoeken aan scholen voor vieringen en vergaderingen, aan de Oude Abdij in Drongen voor mooie en inspirerende vormingsdagen voor Vlaamse en Nederlandse leerkrachten - in 2027 ook voor beide samen! - en aan de diverse parochies om voor te gaan in (met name Engelstalige) eucharistievieringen, zoals in de Stanislaskapel in Delft en de Sint Cathrien in Den Bosch. • In april bracht **de gehele communiteit** een bezoek aan de (verenigde) communiteit van London. We werden er uitstekend ontvangen en met name de lokale overste, **Michael Holman**, spande zich

dagenlang in om ons rond te leiden. We bezochten diverse projecten van de Londense huizen: van maaltijden voor minder bedeelden via jongeren- en migrantenmissen tot de zeer actieve werking van de *Jesuit Refugee Service* in Groot-Brittannië. Hoogtepunt was uiteraard ons bezoek aan Abbey Road. • Verder heeft, vanwege overbevolking, **het aquarium van pater van Drunen** een dependance op het terras gekregen. De gemigreerde populatie bestaat uit *White Cloud Mountain Minnows* (*tanichtys albonubes*), een geharde bergbeeksoort die tegen Belgische temperaturen bestand is.

BRUSSEL

Arrupe

Onze trouwe dienaar en bedienaar, pater **Frans Chanterie**, verliet Brussel om zich duurzaam te vestigen in Capenberg-Boechout. Buren, gelovigen in en rond de St. Maria-kerk, zwervers en hun sociale werkers zullen hier in Schaarbeek de beste herinneringen bewaren en wij, zijn jarenlange huisgenoten, natuurlijk ook. Naar verluid stelt Frans het wel. • Onze toegewijde huishoudster, **Zeliha**, is met verlengd ziekteverlof. Zij wordt vervangen door **Mw. Ikram**. Bezoekers aan ons huis kunnen op dinsdag en donderdag haar professionele vlijt waarderen • Een jeugddroom ging in vervulling... Van kindsbeen af had pater **Jos Janssens** gehoopt ooit met de *Flandria-boot* een tocht te mogen maken rond de haven van Antwerpen. Zeven mei 2026 was dan ook de schoonste dag van zijn lange leven. Het werd immers een leerrijke cruise van twee uren die we hierbij aan elke lezer aanbevelen. Ook **Ludwig Van Heucke** was in de wolken met de hoge stapel witte, gekoelde bananencontainers op de kade van de *Port of Antwerp-Bruges*. Daarenboven kregen wij een dieper zicht op de veelbesproken werken van de Oosterweel-verbinding. Monumentaal. Nog zeven jaren en dan zal die klus af zijn, zeiden ze. • **Walter Devos** werkt in het zweet zijns aanschijns om de jaarrekeningen zonder fouten af te sluiten. **Pater Rik** brengt wekelijks bezoek aan Heverlee en zo krijgen we nadien te horen hoe het daar gesteld is. Onze overste, **Hugo Carmeliet**, brengt dan weer vanuit zijn woonplaats, Kuregem, van de straat geplukte

berichten mee die de media niet meer halen. Wij beseffen niet altijd wat er allemaal op ons af komt in de Europese hoofdstad. Op eer en trouw doen wij dapper verder in de wonderschone maand mei waar alle knoppen openspringen.

DRONGEN

Hurtado

De tuin van de Oude Abdij staat er prachtig bij. In het kader van de campagne 'Maai mei niet' besloot **tuinman Johan** delen van het gazon tijdelijk niet te maaien. Dat leidde al snel tot een grotere biodiversiteit. • Ook de activiteiten in de Oude Abdij gaan onverminderd door. De vier jezuïeten ondersteunen die waar mogelijk. Op de eerste zondag van de maand is er telkens 'Voedsel voor Onderweg'. In de maarteditie sprak overste **Pieter-Paul Lembrechts** over de rol van het verlangen in de Geestelijke Oefeningen. Daarnaast zet hij zich intensief in voor de Jesuit Refugee Service (JRS) in Brussel en Brugge. **Wim Dombret** trekt regelmatig met een groep de natuur in om er God en zichzelf te ontdekken. Heel anders van aard zijn de ontmoetingen met groepen scholieren die de Oude Abdij bezoeken. • **Wiggert Molenaar** verzorgt met veel plezier rondleidingen. Samen met **Toon Suffys** staat hij in voor de ontvangst en begeleiding van de groeiende groep 'pelgrims' die voor enkele dagen stilte naar Drongen komt. **Toon** was jarenlang pastoor in het nabijgelegen Gent en onderhoudt contacten in de buurt. Regelmatig gaat hij voor in de eucharistieviering in de Abdij, met korte homilieën die bijblijven. • Vaak denken medebroeders, medewerkers en bezoekers nog aan **Wauthier de Mahieu**. De bank/wachtkamer in de gang voor zijn bureau staat er nog altijd. De herdenkingsvieringen in de Abdij en de parochiekerk werden druk bijgewoond. • Het **gezin uit Congo**, **Patrick** en **Solange** en hun **twee kinderen**, vond inmiddels een mooie woonplek elders. We wensen hen een mooie toekomst toe. • De **Ierse, Britse, Franstalige en Nederlandstalige jezuïeten** en hun medewerkers leren elkaar steeds beter kennen door bezoeken over en weer. Zo was de **gemeente van La Pairelle (Wépion)** bij ons te gast en trok een ELC-delegatie vanuit de Abdij naar het Franse Penboc'h.

HEVERLEE

Sint-Jan Berchmans

De eerste tekenen van **de komende lente** in onze tuin verschenen tijdens het huisbezoek. **Pater Regionaal** plaatste zijn Memoriaal in het kader van een kijk naar de toekomst van onze Regio en gaf een **Powerpointprojectie** over zijn onvergetelijke Indiareis samen met pater **Aurel Brys** die er afscheid ging nemen. • Men is eindelijk begonnen met de bouw van **een nieuwe grote lift**. Hij moet beletten dat wanneer iemand van ons bij val zijn heup breekt, hij door het venster met een pompiers ladder moet naar beneden worden gehaald, zoals dit helaas met pater **Jan Lambrecht** gebeurde. Op het ogenblik van dit schrijven is de koker bijna klaar. • Van vrijdagavond 17 maart tot de middag van Palmzondag kwamen **7 medebroeders van de "Communauté Saint-Michel"** uit Brussel (waaronder 3 Fransen) op bezoek, onder leiding van de overste, pater **Frank Janin**. De ECL-regio was voor hem geen onbekende aangezien hij als novicemeester enkele jaren in Brugge heeft gewoond. Samen voorbereid door pater **Gilles Barbe**, een Franse medebroeder, en onze overste, **Mark Rotsaert** werd het een zeer geslaagd verbroedering weekend. Bij de evaluatie (relecture) toonde iedereen zich uiterst tevreden. • Op woensdag 15 april gingen enkele leden van de gemeenschap van vroegere verzorgsters die nu op pensioen zijn per bus de bloesems bewonderen in Haspengouw. Twee stoppen: een eerste bij 'château de Looz' in Hoepertingen. De zusters Annuntiaten hadden er destijds een meisjesspensionaat. Een tweede op het terras van *Café Coureur* in Borgloon. Een zeer gezellig samenzijn op een zonnige lentemiddag en een vraag naar meer. • Dankzij onze overste konden we weer genieten van wat er omgaat bij de Bollandisten. Op 22 april bezocht **koningin Mathilde** er de bibliotheek. Onze overste **Mark Rotsaert**, als Voorzitter van de Vereniging van de Bolandisten, nam de 'honneurs' waar met pater **Robert Godding** als directeur en **Mevr. Irini de Saint-Sernin**, als 'fundraiser' van de Vereniging. 's Namiddags nam **Mark** deel aan een viering in verband met het 'Sacrament van Mirakel' in de kathedraal van Brussel. • Van 1 tot 3 mei kwamen **7 paters van de "rue de Grenelle"** gemeenschap in Parijs bij ons overnachten en enkele maaltijden

nemen. Ze waren op bezoek in Leuven, onder leiding van de overste pater **Alain Thomasset** die er destijds doctoreerde. • In onze overvolle kerk werd plechtig afscheid gevierd van pater **Wauthier de Mahieu** en op vrijdag 7 mei werd aan pater **Fernand Van Neste** de ziekenzalving toegediend in bijzijn van een zo goed als voltallige gemeenschap. • Op zaterdag 30 mei werd een boek uitgereikt aan pater **Wim Beuken**: *"Among My Discipels Collected Essays on the Book of Isaiah."* De bundel is tot stand gekomen op initiatief van zijn oud-studenten **Matt Quintana** en **Mohr Siebeck**. Verzameling van alle artikels van pater **Wim**.

Studentenhuis Lerkeveld

De Lerkies hielden hun jaarlijks lenteconcert. Met een tiental bedreven **instrumentisten** en het **Lerkeveldkoor** onder respectievelijke leiding van **Sofie Beeuwe** en **Rune Vercauteren**, werd het eens te meer een geslaagde avond waar we ook de mooie avondkleding van onze studentinnen konden bewonderen. • Ook de afscheid reis van pater **Aurel Brys** naar India waaraan twee Lerkies deelnamen werd op een avond voorgesteld: *"Jezuïetenwerk India voor sponsors, medebroeders en studenten"*. En pater **Walter Ceyssens** kwam uitvoerig het pastoraal **Lerkeveldproject** voorstellen aan onze Brusselse bezoekers van de "communauté Saint-Michel".

LEUVEN

Pierre Favre

Het voorbije semester was bijzonder rijk aan ervaringen en ontmoetingen voor onze huisgenoot **Carlos Gómez-Virseda Martínez** (ESP). Hij verbleef enkele maanden aan de Georgetown University in Washington D.C., waar hij belangrijke vooruitgang kon boeken in zijn doctoraatsonderzoek over gewetensbezwaren bij euthanasie. Daarnaast bood dit verblijf hem de gelegenheid om nieuwe contacten te leggen en verschillende lezingen te verzorgen, waaronder de prestigieuze **Harvey Lecture**. Ook gaf hij enkele lessen aan de faculteit geneeskunde en engageerde hij zich in het pastorale werk van een Latino-parochie in Los Angeles. Het werd een vruchtbare en verrijkende periode, waarna hij in september opnieuw naar Leuven terugkeert om het nieuwe academiejaar aan te vatten. •

Ook **Paweł Bondaruk** (PMA) zet zijn studies met veel inzet verder. Daarnaast blijft hij zich trouw engageren als vrijwilliger bij de Jesuit Refugee Service (JRS), onder meer door regelmatig bezoeken te brengen aan het detentiecentrum in Brugge. Intussen kijkt hij ook vol verwachting uit naar zijn priesterwijding, die op 20 juni in Warschau zal plaatsvinden. • Voor **Felix Barutwanayo** (RWB), **Simon Nsielanga** (ACE) en **Romain Kazadi** (ACE) loopt hun verblijf in onze gemeenschap aan het einde van dit academiejaar ten einde. Zij keren binnenkort terug naar hun respectieve provincies om daar hun zending verder op te nemen. Tijdens de zomer mogen we dan weer **Nicolas Standaert** (CHN) voor korte tijd vanuit China in onze gemeenschap verwelkomen, samen met enkele andere gasten die gedurende de vakantieperiode bij ons zullen verblijven. • Zoals elk jaar brengt het einde van het academiejaar een komen en gaan met zich mee. We willen deze periode dan ook op een feestelijke manier afsluiten met onze traditionele barbecue in de tuin. Vooraf komen we samen voor een gebedsmoment, waarna men ongetwijfeld met dankbaarheid zal terugblikken op de vele gebeurtenissen, ontmoetingen en ervaringen van het voorbije academiejaar. • Zo sluiten we een boeiend en vruchtbaar jaar af, dankbaar voor wat geweest is en hoopvol uitkijkend naar wat komen zal.

BOSTON

Jos Moons

Als ik dit schrijf, eind mei, is het academiejaar reeds afgelopen. Het was een sprint vanaf midden januari: vijftien lesweken met aan het einde twee weken examens, alleen onderbroken voor een week "Spring Break" halverwege. • In die week ben ik met de trein de kust afgezaakt, tot New York. Hoewel ik wat musea bezocht, was het doel vooral om het land waar ik nu woon meer te leren kennen. Eén van de fascinerende dingen is hoeveel **Amerikaanse jezuïetenuniversiteiten** er zijn: 28. Aan de oostkust zijn dat: Boston College; Holy Cross, te Worcester (een uur ten westen van ons); Saint Joseph's, te Philadelphia (een uur ten zuiden van ons); Fordham (New York); Georgetown (Washington). En dan vergeet ik er misschien nog een paar. Dat er zoveel universiteiten zijn heeft een reden: katholieken waren in Amerika aanvankelijk

tweederangsburgers, en jezuïeten (en andere ordes) wilden daar verandering in brengen. De Amerikanen proberen, met enige moeite, onder ogen te zien dat we niet al die universiteiten kunnen behouden. Dat is bij ons in Europa natuurlijk niet anders. • De lange zomer is gewijd aan werk aan nieuwe cursussen en publicaties - waarover een andere keer meer en een bezoek aan het vaderland natuurlijk. Dat de Amerikaanse katholieke uitgeverijen mijn laatste boek de prijs voor het beste theologische boek van 2025 gaven, strekt daarbij alleszins tot aanmoediging. (Er is overigens een Nederlandse vertaling!).

CAPENBERG

Xaveriushuis

De gemeenschap van het Xaveriushuis in Capenberg, Boechout, kende moeilijke tijden. In minder dan twee jaren zijn niet minder dan vijf van onze medebroeders overleden. Eerst zijn **Paul Crab** en **Luk Arts** en meer recent **Theo Fonteyn**, **Wauthier de Mahieu** en **André De Ridder** van ons heengegaan. Allicht mochten zij met Paulus zeggen: "cursum consummavi, fidem servavi", maar voor de achterblijvers lieten zij een leemte achter. Die wordt nu zo goed als mogelijk opgevuld. **Jos en anderen** nemen nu de huishoudelijke taken over van **André** die onze zo bedrijvige minister was. Onze groep werd versterkt met de komst van **Frans Chanterie** die zich nu inwerkt in de beslommingen van het gemeenschapsleven. En twee van de vrijgekomen kamers werden ingenomen door een echtpaar dat thans bij ons inwoont. • **Herman** heeft afscheid genomen van het pastorale werk in de hem zo dierbare parochie van de Heilige Geest in Antwerpen. Zijn ogen werden te zwak en de afstand (met de tram) te groot. **Bert** blijft trouw zorgen voor de zondagsliturgie, voor de begeleiding van de stervenden in het woonzorgcentrum, en, zo nodig, voor hun uitvaart. **Guido** gaat nog steeds één maal per maand voor in de viering van de Eucharistie in Sint-Carolus, Antwerpen, en voortaan ook één maal per maand in de kerk van het Heilig Kruis, Morsel. Hij heeft ook een lange, lange reis ondernomen naar Peru (!) om daar een huwelijk in te zegenen. Wat een mens op gevorderde leeftijd nog kan beleven... Nee, Machu Pichu heeft hij niet bezocht.

Priesterwijding Bastiaan van Rooijen s.j.

“JA, HIER BEN IK”

Zaterdag 16 mei werd jezuïet Bastiaan van Rooijen in de Amsterdamse Krijtberg tot priester gewijd door bisschop Jan Hendriks van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Bastiaan groeide op in een protestants domineesgezin, en ontwikkelde tijdens zijn school- en studietijd een groeiende belangstelling voor de katholieke traditie en liturgie. Tijdens zijn rechtenstudie en een verblijf in Rome verdiepte die roeping zich verder. Uiteindelijk trad hij in 2014 toe tot de Sociëteit van Jezus. In de jaren daarna volgde een brede vorming in onder meer Birmingham, Parijs, Leuven, Amsterdam en recent via een reis naar India. Naast zijn studies in filosofie en theologie bleef Bastiaan actief in het maatschappelijk werk, onder andere als sociaal raadsman in Amsterdam.

De plechtige wijdingsviering kende een rijk en liturgisch verloop. Na de opening en de dienst van het Woord werd Bastiaan van Rooijen officieel naar voren geroepen en door regionaal overste Marc Desmet aan de bisschop voorgesteld als kandidaat voor het priesterschap. Vervolgens sprak hij publiekelijk zijn bereidheid uit om zijn leven in dienst van Christus en de Kerk te stellen.

Dienstbaar aan God en mensen

In zijn homilie stond bisschop Hendriks stil bij de woorden 'Ja, hier ben ik', waarmee iedere

'Het is een innerlijke vrijheid, die vreugde geeft. Ik hoef niet dit of dat te hebben, te zijn of te bereiken, ik verlang ernaar beschikbaar te zijn en te dienen.'

(homilie mgr. Hendriks)

14 priesterwijding begint. Hendriks benadrukte dat deze woorden niet zozeer aanwezigheid uitdrukken, maar vooral beschikbaarheid en overgave aan God aangeven. Hij verwees daarbij naar het beroemde gebed van Ignatius van Loyola, het Suscipe: 'Neem, Heer, en aanvaard heel mijn vrijheid.' De bisschop benadrukte dat priesterschap niet draait om eigen ambities, maar om dienstbaarheid aan God en aan mensen. Tegelijk onderstreepte hij dat gehoorzaamheid en toewijding geen beperking vormen, maar juist een weg naar innerlijke vrijheid en vreugde. Daarbij verwees bisschop Hendriks ook naar de ignatiaanse spiritualiteit en naar de missionaire beschikbaarheid van Franciscus Xaverius, patroonheilige van De Krijtberg. Het Suscipe werd aansluitend gezongen door Vincent de Lange.

Eerste dienst als priester

Indrukwekkende momenten waren daarna ook de litanie van alle heiligen, waarbij Bastiaan languit op de kerkvloer lag uitgestrekt, en de handoplegging door de bisschop en de aanwezige priesters.

Vervolgens sprak bisschop Hendriks het wijdingsgebed uit. Waarna Bastiaan door zijn zus en broer werd bekleed met kazuifel en stola, zijn handen met chrisma werden gezalfd en hem brood en wijn werden overhandigd als teken van zijn priesterlijke bediening. Daarna nam hij voor het eerst als priester deel aan de eucharistische dienst.

De viering verliep in een zeer devote en vreugdevolle sfeer, met muziek, gebed en zichtbare betrokkenheid van familie, medebroeders, vrienden en gelovigen uit binnen- en buitenland.

De priesterwijding is na te kijken via Kerkdienstgemist.nl:

**BEKIJK
HIER**

Regionaal overste Marc Desmet en socius Bart van Emmerik over de gemeenschappelijke zending in West-Europa

SAMEN GEZONDEN

Deze zomer komen in de Oude Abdij Drongen zestig jonge jezuïeten uit West-Europa samen. En hoewel de Abdij ook een ideale plek is voor vergaderingen en congressen, is dat niet wat zij er gaan doen. Ze zullen er niet stemmen en geen nieuwe structuren uittekenen. Ze beleven er – vanuit een biddende houding – een gezamenlijke retraite. In stilte, gebed en gesprek willen zij luisteren naar de vraag die pater generaal Arturo Sosa aan de jezuïeten van West-Europa stelt: waartoe roept God ons vandaag gezamenlijk?

De bijeenkomst in Drongen maakt deel uit van een breder proces: Common Mission. Dat klinkt misschien wat organisatorisch. Maar zodra regionaal overste Marc Desmet en socius Bart van Emmerik aan het woord komen over deze Common Mission, wordt al snel duidelijk dat het hier niet over structuren of bestuur gaat. De kern van het proces is spiritueel. Het begint met onderscheiden. Met de vraag hoe God vandaag met ons aan het werk wil gaan.

Vraag van pater generaal

De aanleiding voor dit proces ligt bij de uitnodiging van pater generaal aan vier regio's van de Sociëteit van Jezus in West-Europa: Ierland (HIB), Engeland (BRI), Vlaanderen en Nederland (ELC), en Frankrijk met Wallonië, Brussel, Griekenland en Mauritius (EOF).

"Hoe kunnen deze regio's intensiever samenwerken in het licht van de missie die de jezuïeten vandaag in West-Europa ontvangen?"

De vraag die hij aan de hogere oversten stelde was eenvoudig én uitdagend: hoe kunnen deze regio's intensiever samenwerken in het licht van de missie die de jezuïeten vandaag in West-Europa ontvangen?

Daarachter schuilt een brede werkelijkheid: Europa verandert snel. Kerk en samenleving veranderen snel. Het aantal jezuïeten verandert. En tegelijk groeit op veel plaatsen de betrokkenheid van leken die de Ignatiaanse spiritualiteit en zending meedragen.

july 2026
Oude Abdij Drongen
Belgium

16

Marc Desmet herinnert zich hoe de hogere oversten met de vraag van overste Arturo Sosa aan de slag gingen. Er waren gesprekken, online bijeenkomsten en Europese ontmoetingen. De rode, vragende, lijn tijdens al die stappen: Wat is eigenlijk de kern van onze zending in dit deel van Europa? Waar ligt onze gezamenlijke opdracht?

Het antwoord bleek nog niet zo eenvoudig te formuleren. En gaandeweg groeide het besef dat het proces zelf misschien belangrijker was dan een snel te vinden antwoord.

Opengaan

Tijdens een bijeenkomst van de hogere oversten in Bologna gebeurde - zo beleefde Marc Desmet het - iets bijzonders. De groep was al langere tijd bezig met de vraag van pater generaal. Er waren gesprekken geweest, analyses werden gemaakt en ideeën uitgewisseld. Toch bleef het zoeken naar een gemeenschappelijke richting wat abstract. Tot iemand voorstelde om jongere jezuïeten uit de vier regio's samen te brengen voor een retraite van gemeenschappelijke onderscheiding. 'Toen ging er iets open', vertelt Marc Desmet. 'Plots voelden we: ja, dit moeten we doen!'

Het voorstel sloeg aan omdat het aansloot bij een fundamentele intuïtie. Als de vraag gaat over de toekomst van de missie, dan moeten juist degenen die die missie de komende decennia zullen dragen een belangrijke stem krijgen. Hun ervaringen, hoop en vragen zijn immers onmisbaar voor het onderscheiden van die weg vooruit. Zo ontstond het idee van de Common Mission Retreat.

Luisteren naar de Geest

Het begrip 'retraite' is hier essentieel. Wie het programma voor die dagen in Drongen wat oppervlakkig bekijkt, zou kunnen denken dat het gaat om een werkconferentie. Er komen immers zestig deelnemers samen uit verschillende landen. Er wordt gesproken over missie, samenwerking en toekomst.

Toch benadrukt Bart van Emmerik dat dit beeld niet klopt. 'Gemeenschappelijke onderscheiding is meer dan samen plannen maken,' zegt hij. 'Het is samen luisteren naar de Geest. Dat luisteren gebeurt in een sfeer van gebed. Iedere dag bestaat uit periodes van persoonlijk gebed, gevolgd door gesprekken in kleine groepen en gezamenlijke uitwisseling in de grote groep.'

De deelnemers worden uitgenodigd om eerst persoonlijk te luisteren naar wat God in hen beweegt. Daarna luisteren zij naar elkaar, om te herkennen waar de Geest aan het werk is. Dat vraagt een houding van openheid, vrijheid en aandacht. Het vraagt ook de bereidheid om niet te snel naar oplossingen te grijpen, maar zo samen Gods wil met ons tevoorschijn te luisteren. Dat veronderstelt dus die sfeer van gebed. Het veronderstelt dat ieder persoonlijk daar echt met een basisvrijheid en vrijgevigheid kunnen zijn.

'Het doel is niet dat we samen iets als een strategisch plan schrijven', zegt Bart. 'Het doel is dat wij samen proberen te horen waartoe God ons roept.' Juist daarom geldt deze bijeenkomst voor de deelnemers als hun jaarlijkse retraite.

Van 'ik' naar 'wij'

De opbouw van de retraite zegt veel. De eerste dagen staan niet in het teken van projecten of plannen. Ze gaan over verhalen. De deelnemers vertellen elkaar hoe zij jezuïet zijn geworden. Welke ervaringen hen gevormd hebben. Welke momenten van vreugde, hoop, twijfel of uitdaging belangrijk waren in hun roeping.

Dat lijkt misschien een omweg, maar volgens Bart is het precies de juiste weg. 'Je beweegt van ik naar jij. En van ik en jij naar wij.' Door naar elkaars verhalen te luisteren groeit langzaam een gevoel van verbondenheid. En er ontstaat een besef hoe God in onze persoonlijke verhalen aan het werk is. Mensen ontdekken overeenkomsten, maar ook verschillen. Ze leren elkaars context kennen en begrijpen. Een jezuïet uit Dublin leeft niet in dezelfde kerkelijke werkelijkheid als een jezuïet uit Parijs, Birmingham of Amsterdam. Toch herkennen zij vaak dezelfde verlangens en dezelfde vragen. Pas wanneer dat gezamenlijke 'wij' enigszins zichtbaar wordt, komt de volgende vraag in beeld: waartoe worden wij samen geroepen? Dat is volgens de begeleiders van deze dagen de eigenlijke kern van de Common Mission Retreat.

Meer dan grenzen

De gedachte achter de Common Mission en de vorm waarin de deelnemende jezuïeten de dagen in Drongen doorbrengen sluit aan bij de diepe wortels van de Ignatiaanse traditie. Al aan het prille begin van de Sociëteit van Jezus was het een internationale gemeenschap. Ignatius en zijn eerste gezellen kwamen uit verschillende landen. Zij ontmoetten elkaar in Parijs, baden samen, onderscheidden samen en stelden zich beschikbaar voor de zending van de Kerk. Kort daarna werden zij uitgezonden naar de meest uiteenlopende plaatsen. Franciscus Xaverius vertrok naar Azië. Anderen trokken door Europa. Grenzen vormden geen belemmering voor de vorming van hun identiteit.

Ook vandaag zien veel jezuïeten daarin een inspiratiebron. In de gesprekken die de afgelopen maanden in de gemeenschappen zijn gevoerd, werd regelmatig verwezen naar die oorspronkelijke bewegelijkheid. Sommigen ervaren de Common Mission als een kans om iets van die oorspronkelijke internationale dynamiek opnieuw te ontdekken.

In een tijd waarin maatschappelijke ontwikkelingen vaak gaan in de richting van terugtrekking binnen nationale grenzen, kan een grensoverschrijdende samenwerking een profetisch teken zijn.

Hoop en vragen

Dat betekent niet dat iedereen zonder meer enthousiast is. Tijdens de gemeenschaps-gesprekken werden ook zorgen, vragen en kritische opmerkingen gedeeld. Sommigen vrezen dat een groter geheel onvermijdelijk leidt tot meer vergaderingen en meer bureaucratie. Anderen vragen zich af of culturele verschillen niet onderschat worden. Weer anderen zijn bezorgd dat een sterke internationale focus lokale betrokkenheid zou kunnen verzwakken. Ook leeft op sommige plaatsen de vraag of dit proces uiteindelijk zal leiden tot een bestuurlijke fusie van provincies en regio's. Die vragen worden niet weggewuifd.

'Ook aarzelingen en kritische stemmen krijgen een plaats.'

Juist omdat het proces gebaseerd is op onderscheiding, krijgen ook aarzelingen en kritische stemmen een plaats. Onderscheiden betekent immers niet dat iedereen vanaf het begin hetzelfde denkt. Het betekent luisteren naar alle bewegingen die in een gemeenschap aanwezig zijn: enthousiasme én terughoudendheid, hoop én onzekerheid.

Marc Desmet vindt die eerlijkheid heel belangrijk. 'Een gemeenschappelijke missie kan alleen groeien wanneer mensen zich vrij voelen om ook hun zorgen uit te spreken.'

17

Ook de leken

Een vraag die regelmatig terugkomt, betreft de rol van de vele medewerkers en partners die vandaag de Ignatiaanse zending mee dragen. Wat betekent een Common Mission voor hen? Volgens Marc en Bart is het antwoord duidelijk: deze zoektocht gaat niet alleen over jezuïeten. Tegelijk, erkennen zij dat de jezuïeten eerst ook zelf moeten luisteren naar hun eigen roeping. Daarom ligt de focus van de retraite op de jezuïeten die aan het proces deelnemen. De inzichten die uit de retraite voortkomen zullen opnieuw besproken worden in de verschillende regio's, samen met andere jezuïeten én met - wat we noemen - de Partners in Mission: de organisaties en mensen die vanuit en met jezuïeten samenwerken aan de missie.

Dat is ook logisch. Op veel plaatsen worden Ignatiaanse werken vandaag grotendeels gedragen door leken. Neem bijvoorbeeld de scholen, vormingen, sociale projecten en pastorale activiteiten: ze functioneren niet dankzij grote aantallen jezuïeten, maar dankzij mensen die zich verbonden weten in dezelfde spiritualiteit en dezelfde zending. De toekomst van de missie kan daarom nooit uitsluitend door jezuïeten worden vormgegeven.

Wat gebeurt er na Drongen?

Op die vraag is geen antwoord. Marc en Bart houden het hier bewust stil, en met met ruimte. De retraite is immers een moment binnen een groter proces. Zij moet bouwstenen aanreiken, geen conclusies of rapporten produceren.

De deelnemers zullen geen besluiten nemen. Hun taak is adviserend. Uiteindelijk zijn het de hogere oversten die onderscheiden welke stappen te zetten en hoe de inzichten verder uitgewerkt kunnen worden. Dat vraagt opnieuw onderscheiding.

Misschien zullen er nieuwe gezamenlijke initiatieven ontstaan. Misschien groeit er meer samenwerking rond vorming, jongerenwerk of andere apostolische prioriteiten. Misschien worden bestaande netwerken versterkt. Mis-

schien ontstaan er ideeën waar vandaag nog niemand aan denkt.

Dat is juist de reden waarom niemand de uitkomst vooraf wil vastleggen. 'Wat er feitelijk gaat gebeuren,' zegt Marc glimlachend, 'dat weet alleen God.'

Vrienden in de Heer

Aan het einde van het gesprek vraag ik beide gesprekspartners welke Ignatiaanse inspiratie hen persoonlijk draagt in dit proces.

Marc verwijst naar de periode in Venetië, waar de eerste gezellen van Ignatius besloten samen te blijven. Mensen met heel verschillende achtergronden ontdekten dat zij niet ieder hun eigen weg moesten gaan, maar dat zij samen geroepen waren. Zij leerden naar elkaar luisteren en hun beslissingen gezamenlijk te laten beïnvloeden door wat zij bij elkaar herkennen.

Bart denkt eraan hoe Ignatius en zijn medestudenten in Parijs samen optrokken. Een groep vrienden die leefde in een tijd vol ontregeling, grote veranderingen en onzekerheden. Door gebed, geestelijk gesprek en vriendschap groeiden zij uit tot een apostolisch lichaam dat de wereld in werd gezonden.

**'Common Mission:
De beweging om opnieuw
te ontdekken wat het
betekent om samen
vrienden in de Heer te zijn.'**

Misschien ligt daarin ook de diepste betekenis van de Common Mission: de beweging om opnieuw te ontdekken wat het betekent om samen vrienden in de Heer te zijn. Vrienden die samen luisteren. Samen onderscheiden. Compagnons die zich samen laten zenden. Wat daaruit zal groeien, weet niemand precies... Begint niet iedere grote zending precies zo?

**Archief Bollandisten
erkend als Unesco-
werelderfgoed**

WERELDSTATUS VOOR SPEURWERK NAAR HEILIGEN

Door Irini de Saint Sernin/Bianca Debaets

Op 29 januari jongstleden vond in de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR) een belangrijke internationale erkenning plaats. De UNESCO heeft de Acta Sanctorum officieel opgenomen in het internationale register "Memory of the World", een enorme waardering voor het eeuwenoude werk van de Sociëteit van de Bollandisten. Dit immense project, dat zowel een kritische encyclopedie als een bronnenverzameling is, presenteert in de volgorde van hun feestdagen op de kalender, alle christelijke heiligen, zowel uit de Katholieke kerk als uit de Orthodoxe kerken.

Vier eeuwen durende missie

De Sociëteit van de Bollandisten heeft zich tot doel gesteld oude teksten (uit de 2e tot de 17e eeuw) over het leven van christelijke heiligen te verzamelen, over te schrijven en aan een grondige kritische beoordeling te onderwerpen. Dit project heeft geleid tot de Acta Sanctorum, een onmisbare referentie op het gebied van hagiografie en middeleeuwse geschiedenis. Hun methode was voor die tijd zeer vernieuwend en combineerde religieuze eruditie, filologie en historische kritiek. Daarmee creëerden ze een nieuwe wetenschappelijke discipline: de kritische hagiografie.

Pauselijk bezoek

Naast deze wetenschappelijke nauwkeurigheid vormt het werk van de Bollandisten een voor velen wat onbekend oeuvre van de Sociëteit van Jezus. Dit werk is van onschatbare waarde: alle werken en bronnen worden verzameld volgens een nauwgezette en strenge methodologie.

Hun archieven vormen een onvervangbaar 'geheugen' voor Europa. Ze bieden onderzoekers essentieel materiaal om de ontwikkeling van het christendom en de geschiedenis van ons continent en de aangrenzende regio's te begrijpen. Deze wetenschappelijke toewijding werd geprezen door paus Franciscus tijdens zijn

bezoek aan de bibliotheek van de Bollandisten in september 2024. Recent bezocht ook Koningin Mathilde de bibliotheek van de Bollandisten.

Het werk gaat verder

Vandaag gaat het avontuur verder. De Bollandisten - vijf onderzoekers, jezuïeten en leken - zijn nog steeds aan het werk: het door de UNESCO bekroonde project van de Acta Sanctorum wordt vandaag voortgezet in de vorm van een tijdschrift, Analecta Bollandiana, en een reeks monografieën, de Subsidia Hagiographica. Onlangs zijn de Bollandisten begonnen met een nieuw project: een volledige database over meer moderne heiligen, dat is: vanaf het Concilie van Trente (1545-1563) tot aan het tweede Vaticaans Concilie (1963-1965).

'FAKE NEWS VERSUS HISTORISCHE OBJECTIVITEIT'

De heiligen, het onderwerp van het werk van de Bollandisten, zijn geen bijzaak in de geschiedenis van het christendom! Wat zou de Kerk vandaag de dag zijn als er geen heilige Benedictus, Franciscus, Ignatius, Thérèse van Lisieux, of Moeder Teresa zou zijn? In elke generatie zijn de heiligen degenen die het Evangelie volledig serieus nemen en zich laten leiden door de Heilige Geest.

De bewondering die zij hebben gewekt, heeft echter aanleiding gegeven tot talloze overdrijvingen en legendes die afbreuk doen aan hun boodschap. Het is daarom essentieel dat de kennis over de heiligen en hun leven gebaseerd is op een rigoureuze kritische studie, zeker in onze tijd waarin fake news de historische objectiviteit van de feiten op de proef stelt.

Een dergelijk onderzoek zal het ook mogelijk maken om de heiligen hun authenticiteit terug te geven, door komaf te maken met banaliteiten en overdrijvingen van een onkritische hagiografie. Dat is de missie van de Bollandisten: ten dienste staan van de universele Kerk en de historische waarheid.

Paus Franciscus bezoekt - september 2024 - de bibliotheek van de Bollandisten.

'NIET BLIND ZIJN VOOR DE NODEN VAN DEZE TIJD'

De Bollandisten zijn vernoemd naar pater Jean Bolland, een Zuid-Nederlands jezuïet en hagiograaf. Hij werd in 1596 geboren in Julémont, op de grens van Land van Herve en het graafschap Dalhem. Jean Bolland s.j. stelde vijf delen met heiligenlevens samen, die de Acta Sanctorum werden genoemd. De Acta Sanctorum is intussen uitgegroeid tot een monumentale encyclopedie met 67 delen en meer dan 60.000 pagina's! De Unesco-erkenning is de kroon op het werk van de Bollandisten en toont het historisch belang van deze collectie.

Maar we moeten ook nederig blijven. Hoe belangrijk het werk van de Bollandisten ook is en blijft, de geschiedenis brengt telkens ook nieuwe prioriteiten met zich mee. Dan denk ik o.a. aan bijstand aan vluchtelingen, mensen in detentie. En vergeten wij niet dat vanaf het begin van de Sociëteit geestelijke begeleiding bieden - en dit op alle mogelijke manieren - aan de vele zoekende mensen die nader tot zichzelf en tot God willen komen - tot het DNA van de ignatiaanse spiritualiteit behoort.

www.bollandistes.org

BENOEMING

Pater Generaal Arturo Sosa heeft Bart van Emmerik op 19 mei benoemd tot nieuwe regionaal overste van de ELC. 1 januari 2027 treedt Bart in deze functie.

Bart van Emmerik nieuwe regionaal overste van de regio ELC

Bart van Emmerik (63) groeide op in Haarlem in een warm gezin. Zijn ouders waren actief in Marriage Encounter en zijn vader had een grafisch bedrijf.

Na zijn middelbare school trad hij in 1982 in bij de jezuïeten. Hij studeerde filosofie in Leuven en theologie in Amsterdam, waar hij ook een parochiestage liep. Op 3 oktober 1993 werd hij priester gewijd door Mgr. De Hovre s.j.

Van 1994 tot 1999 werkte Bart in de parochie-federatie Nootdorp-Pijnacker. Daarna volgde hij zijn tertiaat in de Verenigde Staten, met een vormende ervaring in de Holy Rosary Mission in Pine Ridge, een reservaat van Native Americans. In 2001 sprak hij zijn laatste geloften uit. Van 2000 tot 2002 was hij pastor in het Reinier de Graafziekenhuis en spiritueel van de priesteropleiding Vronesteyn van het bisdom Rotterdam.

Spirituele bezieling en ignatiaans leiderschap

Er loopt een sterke spiritualiteitslijn door zijn jezuïetenleven. Vanaf 2002 werkte Bart in ons bezinningscentrum Godsheide als adjunct-directeur, tot de sluiting eind 2006. Hij verhuisde toen naar ons bezinningscentrum in Drongen, als vice-overste van de gemeenschap. Eind 2013 werd hij directeur van het Ignatiushuis te Amsterdam en ontwikkelde daar het Platform voor Ignatiaanse Spiritualiteit. Hij is tot op vandaag gedelegeerde voor de ignatiaanse spiritualiteit. Bart is een expert in gemeenschappelijke onderscheiding en Ignatian Leadership. Dit niet alleen in de DICAP van onze regio maar ook voor andere religieuze organisaties en in toenemende mate internationaal. Hij leidt momenteel het vierkoppig team van de

belangrijke West-Europese Common Mission Retreat van 6 tot 15 juli eerstkomend.

Daarnaast was Bart ook lid van de roepingen-commissie, algemeen kerkelijk assistent van GCL Nederland en assistent van Marriage Encounter. Op bestuursvlak is Bart al bijna 25 jaar consultor, eerst van de Nederlandse provincie, na de fusie van de ELC. Hij was meermaals lid van de Provinciale Congregatie en medebegeleider van het Soeterbeeck-proces. Na een sabbattijd in Noord-Ierland eind 2019, werd hij op 1 januari 2020 socius van de regionaal. Bart is Nederlander maar heeft als jezuïet meer dan twintig jaar in Vlaanderen gewoond. Bart heeft dus een grondig inzicht in vele dossiers, medewerkers en structuren van onze regio.

Hij is diep overtuigd van de waarde van samenwerking tussen jezuïeten en medewerkers, gemeenschappelijke onderscheiding en het belang van het Ignatiaans Netwerk. Bart heeft een regelmatig gebedsleven en verwerkt veel al fietsend.

We wensen socius Bart een goede overgangsfase naar het regionaal, en vragen dat ieder hem meedraagt in haar of zijn gebed en dat God hem overvloedig mag zegenen met alle nodige genades.

Met hartelijke en vertrouwvolle groet, Marc Desmet s.j. Regionaal overste van de ELC

Lees hier meer over de roeping van Bart van Emmerik:
'Ik word uitgedaagd niet oppervlakkig te zijn in mijn liefde.'

DANKBAARHEID OEFENEN, 31 DAGEN LANG

In hun nieuwe boek *Dankretraite. 31 dagen danken* nemen jezuïet en internetpastor Nikolaas Sintobin en influencer Romy Kersten de lezer mee op een maandlange reis in dankbaarheid. Het boek is ogezet als een retraite

in boekvorm: een dagelijkse uitnodiging om stil te vallen, te bidden, te kijken en opnieuw te leren danken. "In dit boek nodigen we je uit om een maand lang, elke dag, stil te staan, middels een bijbeltekst, bij de een of de andere reden om te danken," introduceert Nikolaas.

Daarmee raakt hij meteen aan de kern van het project. *Dankretraite* is opgebouwd als een weg van 31 dagen, telkens met een korte bijbeltekst als vertrekpunt. De lezer krijgt concrete oefeningen aangereikt: kijken naar het eigen leven, naar God, naar het goede dat soms vlak voor de hand ligt, maar gemakkelijk onopgemerkt blijft. Dankbaarheid wordt daarmee een realistische weg die je kunt gaan, een houding die je kunt oefenen.

22

Nikolaas en Romy laten zich daarbij inspireren door de wijsheid en ook door de gebedsmethode van Ignatius van Loyola. In die traditie speelt het aandachtig onderscheiden van Gods aanwezigheid in het gewone leven een grote rol. Wie leert kijken, ontdekt dat God zich niet alleen laat vinden in grote religieuze ervaringen, maar ook en wellicht vooral in kleine, dagelijkse ervaringen van goedheid, schoonheid, liefde en zachtheid.

Dankretraite blijft niet steken in een al te optimistische blik op het leven. Verrassend genoeg nodigt het tweede deel uit om ook te kijken naar de werking van het kwaad.

Precies daar begint de retraite. Het eerste deel van het boek opent de lezer voor het goede dat er al is. Nikolaas spreekt over "een openkomen voor de goedheid, de schoonheid, de liefde, de zachtheid in het leven". Dat kan gaan over relaties, herinneringen, talenten, ontmoetingen, momenten van rust of onverwachte vreugde. De dankbaarheid die hier wordt geoefend,

begint bij wat mensen werkelijk meemaken: hun geschiedenis, hun persoon, hun kwetsbaarheid en hun kracht.

Toch blijft *Dankretraite* niet steken in een al te optimistische blik op het leven. Verrassend genoeg nodigt het tweede deel uit om ook te kijken naar de werking van het kwaad. Dat lijkt op het eerste gezicht een vreemde beweging in een boek over danken. Nikolaas benoemt het helder: "Het tweede deel is een uitnodiging om je bewust te worden van de werking van het kwaad in je leven." Maar het gaat niet om danken vóór het kwaad. Hij licht toe: "Niet danken om het kwaad, maar wel om het feit dat je inzicht kan verwerven" in die plekken waar liefde en leven niet de bovenhand hebben.

Daarmee krijgt dankbaarheid een volwassen en realistische diepte. Danken betekent niet dat pijn, gebrokenheid of kwaad worden ontkend. Het betekent wel dat de mens, ook daar, kan ontdekken dat bevrijding mogelijk is. Nikolaas wijst erop dat God en Jezus de mens "ten gronde bevrijd" hebben van datgene wat leven en liefde in de weg staat. Juist dat inzicht kan, hoe paradoxaal ook, "een heel grote reden om te danken" worden.

Het centrale deel van het boek richt zich vervolgens op het leven van Jezus. De lezer wordt meegenomen door verschillende aspecten van wat Jezus heeft gebracht, getoond, geleerd en geopenbaard. Dankbaarheid groeit door het leven van Jezus binnen te laten komen in het eigen bestaan. Nikolaas zegt daarover:

"Al hetgeen Hij ons is komen brengen, tonen, leren en openbaren. Dát binnen laten komen in je eigen leven. En merken hoe dat elke keer opnieuw reden is om te danken."

Daarna volgt een intens deel van het boek, waarin de passie van Jezus centraal staat. Ook hier kiezen Nikolaas en Romy niet voor een gemakkelijke vorm van dankbaarheid. Ze nodigen de lezer uit om stil te staan bij lijden, liefde en overgave. Nikolaas spreekt over "de overdaad van liefde die Jezus ons betuigt, die nergens door gestopt kan worden". In het lijdensverhaal wordt zichtbaar hoe ver Gods liefde gaat: niet als theoretisch dogma, maar als iets dat de lezer langzaam kan raken.

Belangrijk is dat dankbaarheid in dit boek niet wordt opgelegd. Ze hoeft niet geforceerd te worden.

Belangrijk is dat dankbaarheid in dit boek niet wordt opgelegd. Ze hoeft niet geforceerd te worden. Nikolaas zegt het heel precies: "Niet dat je die dankbaarheid hoeft te produceren, nee. Je merkt ze, je ontvangt ze!" Dat is een belangrijk spiritueel inzicht. Dankbaarheid is zoiets dat kan ontstaan wanneer iemand zich opent voor wat gegeven is. De retraite helpt de lezer om ruimte te maken voor die ontdekking.

In het vijfde deel komt de verrijzenis in beeld: de overwinning van het leven op de dood. Opnieuw blijkt dat dankbaarheid niet altijd vanzelf spreekt. Verrijzenis lijkt misschien een evidente reden tot dankbaarheid, maar in de praktijk is dat niet altijd zo. Mensen laten zich vaak sterker aantrekken door wat mislukt. Door pijn, door gemis of teleurstelling. Nikolaas zegt dat "we ons spontaan vaak meer laten aantrekken door wat niet gelukt is, door de pijn" dan door "de vreugde, door het leven".

Daarom vraagt ook vreugde oefening. Ook het goede moet geleerd worden om gezien te worden. Het boek *Dankretraite* helpt de lezer niet alleen om dankbaar terug te kijken, maar ook om anders te leren kijken naar het heden.

**Nikolaas Sintobin
en influencer Romy
Kersten schrijven samen
dankretraite**

Waar is leven sterker dan dood? Waar komt licht door de kieren? Waar is, ondanks alles, vreugde mogelijk?

Het laatste deel brengt de verschillende bewegingen samen. Na een maand oefenen ontstaat hopelijk een helderder blik. De lezer stond stil bij schoonheid en kwaad, bij Jezus' leven, passie en verrijzenis, en bij het eigen bestaan in het licht daarvan. Aan het einde ligt de uitnodiging open om dankbaarheid te herkennen als een grondhouding. Nikolaas vat dat krachtig samen: "Dat je eigenlijk voortdurend kan danken, voor alle mogelijke aspecten van het leven."

Daarmee sluit *Dankretraite* aan bij een van de bekendste intuïties van Ignatius van Loyola: God zoeken en vinden in alle dingen. Nikolaas formuleert het als de ontdekking dat je "God kan liefhebben en dienen in alle mogelijke dingen". Dankbaarheid wordt zo een manier van leven. Niet omdat alles goed is, maar omdat Gods liefde in alles gezocht, vermoed en ontvangen kan worden.

Met dit boek bieden Nikolaas en Romy een laagdrempelige en sterke, inhoudelijk rijke weg aan voor wie bewuster wil leven, bidden en danken.

Auteurs:
Nikolaas Sintobin,
Romy Kersten

Uitgever:
Kokboekencentrum
juni 2026
ISBN: 978904354513604
€ 22,99

23

EEN PRIESTER, BLUF EN OVERWINNING

24

Aan het einde van de negentiende eeuw zochten de Duitse Jezuïeten een plek voor een jongensinternaat vlak bij de grens in Nederland. In Sittard was het Canisius College gevestigd. Dat verhuisde in 1900 naar Nijmegen en de Duitsers namen de oude gebouwen over. In 1898 was onder leiding van architect Nicolaas Molenaar, een oud-leerling van bouwmeester Pierre Cuypers, begonnen aan een groot gebouw voor school en internaat. Het doet denken aan twee bekende scheppingen van leermeester Cuypers: het Rijksmuseum en het centraal Station te Amsterdam. Het gymnasium werd al snel uitgebreid met een hbs. Internen waren er aanvankelijk in de meerderheid. De gebouwen werden alsmaar uitgebreid, een kapel van architect Kropholler volgde in 1938.

In de Tweede Wereldoorlog was 1944 een rampjaar voor de stad Nijmegen. Op 22 februari bombardeerden de Amerikanen bij vergissing de oude binnenstad. Op 21 en 22 september 1944 werd Nijmegen gewapenderhand door de geallieerden veroverd: vanaf oktober was Nijmegen frontstad en zou dat blijven tot de uiteindelijke bevrijding van heel Nederland in april/mei 1945. Ruim zes maanden lang werd onder moeilijke omstandigheden zoals beschietingen en voedseltekorten getracht het leven voor de burgers te herstellen, terwijl geallieerde troepen zich in Nijmegen concentreerden voor een voorjaarsoffensief in Duitsland.

Canisius College bezet

Geleidelijk waren de meeste paters en leraren ondergedoken tijdens de oorlog om te ontkomen aan een gedwongen tewerkstelling in Duitsland. Met kunst- en vliegwerk werd er onderwijs gegeven op allerlei plekken in de stad. Het collegegebouw was in handen van de bezetter.

Op 22 september of kort erna kreeg de jonge surveillant Piet Teeuwisse (1914-1992) de opdracht van de Rector, pater Karel Verhofstad, om polshoogte te gaan nemen in het College, dat door de Duitsers was gevorderd. Later heeft hij hier een verslag over geschreven:

Hoe een jonge jezuïet tientallen Duitse soldaten uit het Canisius College krijgt

Door Eduard Kimman s.j.

'Via de Van Welderenstraat kom ik op de Oranjesingel. Daar is het een drukte van belang. Hoewel het niet zo druk is als op 4 september en volgende dagen, herinnert het daar toch sterk aan, met dit verschil, dat ze nu nog veel meer haast maken om over de Waalbrug te komen. Op de Bijleveldsingel passeert mij een hele colonne wagens van de Staatspolitie.' Het is dus duidelijk een terugtocht van de Duitse troepen. 'Op de Berg en Dalseweg is het angstig stil. Geen mens en geen mof te zien. Als ik bij het college kom vertrekt daar juist een particuliere wagen met enkele officieren, gevolgd door een vrachtwagen, vermoedelijk met hun bagage. Met een snel tempo gaan ze brugwaarts. Vóór de hoofdingang staat nog een wacht.' Hier en daar gaat Piet Teeuwisse informeren 'naar ons college'. De familie van notaris Schreurs, die op de Berg en Dalseweg woonde, kunnen hem niet veel daarover vertellen. 'Als ik langs mijn neus weg vertel dat ik eigenlijk kom om ons gebouw in de gaten te houden, wordt mij direct nachtlogies aangeboden met een: 'Wij slapen toch in de kelder!' Dankbaar accepteer ik. [...] Mijnheer Schreurs brengt mij naar de familie Meuthen, de naaste burens van het college. Gulle ontvangst en hartelijk onthaal als zij horen dat ik de zaken van het college kom behartigen. Veel nieuws weten zij ook niet, alleen dat het daar zeer rustig is. Ik besluit zelf eens poolshoogte te gaan nemen, en terwijl de notaris naar huis gaat stap ik naar het college.

Distanzierung en Nachkommando

Wat ik er ga doen weet ik eigenlijk nog niet, en wat ik zal zeggen nog minder. In al die vier en een half jaar der bezetting kan ik mij niet herinneren meer dan eenmaal (en dan nog wel noodgedwongen!) enige woorden met de Duitsers gewisseld te hebben. Ondertussen besluit ik maar te beginnen met naar de commandant te vragen volgens het principe: altijd van bovenaf beginnen. Als ik het hek indraai stapt juist de wacht, die boven op het bordes geposteerd was, in de hal en verdwijnt in het gebouw. Ik wacht even op het bordes, een paar minuten, en dan verdwijnt ook ik in

het gebouw dat mij totaal onbekend is. Op goed geluk af loop ik de hoofdgang in. Aan het einde staat een deur open. Ik hoor stemmen. Binnenstappend zie ik een paar etende en geeuwende polizisten. Op mijn vraag: 'Wo ist euer Kommandant?' verwijzen zij mij naar de wacht, waarop ik repliceer: 'Ich meinte ja es gab in eure Wehrmacht eine bessere Disziplin, es gibt ja gar keine Wache.' Dat helpt. Een Unteroffizier staat op en verzoekt mij hem te willen volgen. Op onze wandeling schiet mij te binnen dat pater Rector met een zekere Generaal Hartmann is overeengekomen, dat hij ons college in geval van Distanzierung niet onbeheerd zou achterlaten, maar dat hij dan een Nachkommando zou achterlaten. Als we in de hal de Kommandant, een Feldwebel, vinden heb ik tenminste een aanknopingspunt.

Mijn eerste vraag: 'Was machen Sie hier?' wordt met een gelijkkluidende wedervraag beantwoord. Wat te zeggen? Brutaalweg stel ik mij voor als de 'Rektor dieses Kollegs', en ik vertel hem dat ik met Generaal Hartmann de bovenvermelde afspraak heb gemaakt. Dat maakt indruk! En dat moet ook, want zijn antwoord op mijn eerste nogal op hoge toon geuite vraag hield slechts een dubium positivum in tussen uitgooien of einsperren. Ik blijf evenwel mijn toon, de enige die onze oosterbuur imponeert, handhaven en eindig: 'Na also, was machen Sie hier? Sind Sie der Kommandant dieses Nachkommandos?'. 'Nein, Ich besetze dieses Kolleg, sondern für das Nachkommando wird sorgetragen.' Zo gemakkelijk laat ik mij evenwel niet afschepen. Ik breng hem aan het verstand dat ik van mijn kant geen prijs stel op 'onze' vroegere afspraak. Ik ben nu zelf hier en zal enkele paters en knechts doen waarschuwen, zodat hij ons college meteen aan mij persoonlijk kan overdragen. 'Und was mir angeht können Sie auch mit ihren Männern zugleich fortgehen und mir das Kolleg so bald übertragen.' Zijn repliek, die ongeveer hier op neer komt 'Wir haben Befehl diesen Kolleg zu besetzen' klinkt niet

25

erg overtuigd. Ik besluit de angstregisters open te trekken en vraag hem of hij dan alleen vreemdeling is te Nijmegen en of hij niet gemerkt heeft wat daar vandaag gebeurd is. In de meest schilderachtige kleuren tracht ik hem diets te maken, dat heel Beek, Berg en Dal, Groesbeek, Malden, Heumen, Mook, Millingen, Kekerdome, Leuth, Overasselt, Beuningen, enzovoorts, enzovoorts... vol parachutisten zitten. Deze met opzet nogal luid gevoerde conversatie trekt de aandacht van de passerende soldaten, die stilstaan en blijven luisteren. Dat is geen kwaad teken. Ik moet zo nog even volhouden! En terwijl de groep omstanders gestadig aangroeit, vertel ik dat alle Duitsers en NSB'ers in snelle colonne de brug overtrekken.

Piet wint terrein

Dat heeft succes: sommige jongens lopen naar het wachtlokaal (de lerarenkamer) en beginnen hun uitrustingsstukken in orde te brengen en aan elkaar te gespen. Die reactie, door mij aanvankelijk als een succes aangezien, brengt mij toch weer achterop, als dat te uitgebreide vormen aanneemt. Want zij is de oorzaak dat in mijn Feldwebel, de 'Kommandant', weer bovenkomt, die in een tirade van vloeken en commando's zijn minderen in de houding drilt met de verzekering, dat hij hier te bevelen heeft en dat zij aan hun werk hebben te gaan. Nu ik eenmaal aan het parlementeren ben laat ik echter niet meer los. Ik vertel hun dat ik zelf vroeger ook militair geweest ben, en dat bij ons in geval van distantiëring de militaire politie het laatst zijn post verlaten mag, en dat zulks bij hen ook wel zo zal zijn. Waar ik het vandaan haal, weet ik zelf niet. Maar... op zijn bevestigend antwoord vertel ik dat ik met eigen ogen hun Grüne Polizei gepakt en gezakt het Oud Burgeren Gasthuis heb zien verlaten. Maar ook dat geeft geen doorslag. Hij houdt stand met een 'Befehl ist Befehl'. Inmiddels zijn de jongens weer om ons heen komen staan. Wat ik daar vertel schijnt verrassend nieuws. Zij prutsen weer aan hun bagage. Ik voel dat ik terrein win en ga opnieuw tot de aanval over. 'Ach was, Befehl! Wenn eure eigne Offiziere sich über die Brücke sicherstellen (dat is maar een slag in de ruimte) ist es mir gar unbegreiflich das ihr euer Leben opfern sollten für eine verlorene Sache. Es gibt ja Tausende und Tausende von Fallschirmjägern. Wollt ihr denn allen Kriegsgefangenen werden!' Dat laatste doet de deur dicht, maar is tegelijkertijd een stomiteit. Dit communistische argument brengt hen er wel toe de zaak op te geven, maar zij willen meteen grondig een eind maken aan hun oorlogsellende door zich over te geven. Er wordt namelijk druk gedispersteerd,

doch als er mijns inziens te veel stemmen opgaan voor de krijtsgevangenschap grijp ik in door hen aan het verstand te brengen, dat parachutisten slechts lijken maken en geen gevangenen. Dat helpt! Met een dankbare blik zegt de Kommandant: 'Sie haben Recht!'. Dan volgen, op de gebruikelijke wijze gebruld, enige van krachttermen doorspekte commando's, en men begint te lopen, te haasten en te pakken.

Bescheiden trek ik mij terug op het bordes, waar ik op de goede afloop een vooroorlogse sigaar opsteek, speciaal meegebracht om de bevrijding te vieren. Als een overwinnaar, die de bezetting van de gevallen veste vrije aftocht verleent, sla ik hun bedrijf gade. Wanneer ik mij omdraai kom ik tot de ontdekking dat er heel wat belangstelling is achter de deuren en gordijnen van onze overburen. Dat doet mij goed: Het is nooit prettig alleen een triomf te vieren. Het doet mij opeens het potsierlijke van de hele vertoning voelen: dat ik alleen als ongewapend civilist met een grote mond veertig à vijftig gewapende vijanden op de vlucht jaag! Ik loop de hal eens in om te zien of de heren opschieten. Juist wordt er een ordonnans uitgezonden naar de Bezirksverwaltung, vier of vijf huizen verder, om daar de bezetting van een man of tien, die blijkbaar ook onder het commando van mijn Feldwebel staan, op te halen. Haastig komen ze aangestormd, vlug inpakkend wat zij het hardste nodig hebben. Alleen de lichte uitrustingsstukken behoeven meegenomen te worden, en de fietsen om des te sneller te kunnen vluchten. Twee trachten hun geweer weg te smokkelen, maar dat zit ze niet glad. Mijn Feldwebel is nog niet zover de kluts kwijt, dat hij dat niet merkt. Dat kost ze een flinke uitschrobbering.

Auf Wiedersehen

Zo langzamerhand zijn de heren startklaar. Ik ontruim de deuropening om onze gasten door te laten, maar daar komen juist Pater Piet Beijerbergen en Broeder Loed Dekkers aan, die ik voor mijn vertrek van de Parkweg had opgebeld om assistentie. Als zij mij zien staan,

lopen ze regelrecht naar binnen en begroet onze vluchtelingen met een: 'Zo, zijn jullie nog niet weg? Als je nog prijs stelt op je hachie, dan mag je weg gauw maken, dat je over de brug komt. Het zit hier vol parachutisten.' Dat is olie op het vuur, en haastig trekken zij naar buiten. Een oudgediende zet stiekem zijn spuit achter de deur, maar als hij wil opstappen, wordt hij teruggestuurd om dit noodzakelijk onderdeel van zijn uitrusting te halen. Inmiddels proberen de Beijer en Broeder Dekkers een pistool of geweer machtig te worden van de hekkensluiters; zonder succes helaas. Onder aan het bordes neemt mijn Feldwebel, een blonde Germaan van even in de dertig met een zwierig 'Auf Wiedersehn' afscheid. Waarop ik pront durf te antwoorden: 'Jawohl, aber nicht hier, sondern nach einige Wochen, wenn der Krieg beendet ist, in eure Heimat. Vielleicht werde Ich dan als Missionar nach Deutschland kommen!'

Zo gauw het grauwe gevaar onder aan de Berg en Dalseweg is, gaan de deuren van de overburen open en de gordijntjes omhoog, maar even snel sluiten en zakken zij weer, als achter ons, opnieuw een mof - nu van het mosgroene oude-mannenlegioen - naar buiten komt. Als ik hem vraag wat hij hier voor den drommel nog uitvoert, blijkt hij de Kommandant te zijn van het Nachkommando, die zich niet heeft laten bewegen zijn post te verlaten. Ik zeg hem dat zijn taak - het beschermen van het college - door ons zal worden overgenomen, zodat hij rustig met zijn twee onderdanen vertrekken kan. Maar hij beroept zich op zijn strikte orders van de Ortskommandant. 'Ach was, Ortskommandant', lieg ik, 'es gibt kein Ortskommandant mehr in Nimwegen, der ist schon lange in Arnheim oder Enschede. Und wenn der Kommandant dieses Kollegs abfährt, haben Sie auch zu gehen!' Het lukt. Hij trommelt zijn mannetjes, beiden boven de zestig, die rustig een kippensoepje koken, bij elkaar en geeft de order in te pakken. Dat is een harde pit voor de beide oudjes. Ze waren al zo blij dat ze stiekem hadden kunnen achterblijven om zo

zonder vechten het eind van de oorlog te kunnen afwachten in een krijgsgevangenenkamp.

Gelukwensen van de buren

Een voor een komen zij bij mij, die ze voor den Herr Prior van het klooster aanzien, om mij - de laatste zelfs op de knieën - te smeken of ze asjeblijft als knecht mogen blijven. Beiden zijn in het bezit van burgerkleren, en ze zijn bereid om alles voor ons te doen, tot het vuilste werk toe. Een ogenblik twijfel ik, maar dan valt mij in, dat ze wellicht een voorwendsel zoeken om achter te blijven om zo in staat te zijn om eventuele lonten te ontsteken of iets dergelijks. Ik weiger dus. Bovendien, wat moet ik hier beginnen met een paar Duitsers, wanneer de geallieerden komen? De laatste, Albrechts, die gebroken Nederlands spreekt, wil niet weg. Hij wil blijven om de Engelsen af te wachten en zich over te geven. Maar ook daar voel ik niet veel voor. 'Goed, Albrechts', zeg ik, 'maar op één voorwaarde: dan ben je mijn krijgsgevangene, en dan lever ik je uit aan de eerste de beste Amerikaan of Engelsman of Canadees, die hier arriveert, en dat is een parachutist. En je weet: parachutisten maken geen gevangenen, maar lijken! Je hebt dus te kiezen!' Met loden schoenen stapt hij naar zijn fiets, nadat hem eerst door Broeder Dekkers en Pater Beijerbergen zijn geweer is afgetrosgeld. Hij kan moeilijk anders: als oude man tegenover drie jongelui. In ieder geval, we hebben een vuurwapen; je kunt nooit weten wat we zullen tegenkomen op onze eerste inspectieronde, die we vanavond nog moeten maken om ons te overtuigen dat alles in orde is, en tevens zoveel mogelijk alle deuren te sluiten. Zodra de Nachtwache buiten zicht is gaan alle gordijntjes weer opzij en de deuren der overburen open. Er begint een run wie het eerst de paters zal gelukwensen en verwelkomen als overbuur. Het wordt een ware ovatie op het bordes voor de hoofdingang, maar in de eerstvolgende dagen zal ik, helaas, spoedig en intiem de kennismaking hernieuwen in onze schuilkelders.'

Het verslag van Piet Teeuwisse gaat verder in dezelfde minutieus beschrijvende stijl over de dagen en weken erop. Paul Begheyn heeft het manuscript persklaar gemaakt en het zal t.z.t. in het historisch tijdschrift Numaga verschijnen. Ik - Eduard Kimman - heb Piet Teeuwisse in Indonesië mee-gemaakt: in de jaren zeventig. Hij was toen pastoor, en ik was scholastiek. Dit verslag werd mij enige maanden geleden ter hand gesteld door zijn neef.

P. JEF DE PRIL (1943-2026)

Jef De Pril zag het levenslicht in Ophasselt, Oost-Vlaanderen, op 10 april 1943. Hij was de vijfde van de acht kinderen in het landbouwersgezin van Henri De Pril en Elvire Van Muylem. Na de klassieke humaniora in het Sint-Catharinacollege van Geraardsbergen trad hij op 7 september 1962 in de Sociëteit te Drongen.

Hij had al van bij de aanvang de roeping om missionaris te worden. Zelf had hij een spontane voorkeur voor Latijns-Amerika maar de Vlaamse jezuïeten waren gericht op Congo. En zo deed Jef in Congo zijn eerste ervaring op als leraar en studiemeester in Kiniati (1968-1970). In 1970 keerde hij terug voor de studie van de theologie. Hij werd priester gewijd in de kerk van ons huis in Heverlee (1973).

Na het vierde jaar theologie vatte hij het eigenlijke pastorale leven aan in Djuma, in de Kwilu provincie. Na een onderbreking voor zijn derde jaar (in Oudergem) werkte hij onafgebroken in Afrika: in Mawanga (1979-1983), in Cyangugu (Rwanda) (1983-1986), in Kikombo (1986-1988). Ten slotte 35 jaar als rondreizend priester in het gebied rond Djuma (1988-2025).

"Zonder ophouden heeft hij in Djuma en in de omliggende dorpen geijverd voor de ontwikkeling en voor de evangelisatie van deze moeilijke landelijke zones," getuigt een medebroeder. Tot nut van velen vond Jef ook goed zijn weg in mechanische en administratieve problemen.

Uiteindelijk moest hij naar België terugkeren. Al spoedig werd hij opgenomen in het UZ Gasthuisberg. Op 2 januari 2026 is hij overleden. Hier een citaat uit de afscheidstoespraak van pater Anicet Nteba: *"Beste Pater Jef De Pril, uw vurigheid, uw medeleven met de lijdende mensheid van onze tijd, uw zelfverloochening en uw streven naar vruchtbaarheid in onbaatzuchtige dienstbaarheid maken u tot een van de grootste missionarissen in de geschiedenis van onze provincie."*

P. ROLAND DAES (1939-2026)

Hugo Roeffaers zag het levenslicht in Riksingem op 30 juli 1938. In de lagere school kreeg hij les van zijn moeder, terwijl zijn vader inspecteur van het lager onderwijs was. De humaniora volgde hij aan het O.-L.-Vrouw-college te Tongeren.

Van 1961 tot 1964 studeerde hij filosofie in Heverlee en klassieke filologie in Leuven. Daarna vinden wij hem terug in het Xaveriuscollege van Borgerhout als klasleraar. Vervol-

VERVOLG P. ROLAND DAES

gens werkte hij twee jaar aan een licentie klassieke filologie aan de universiteit van Gent. Dat alles in afwachting van de studie van de theologie (1968-1972) en van de priesterwijding (op 10 juli 1971).

Van 1973 tot 1977 werkte Roland mee aan de uitgave van handleidingen voor het onderwijs over klassieke auteurs. In het Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwcollege was hij, van 1977 tot 1998, leraar van het vijfde leerjaar Grieks-Latijn, de zgn. Poësis, waar hij naast oude talen ook godsdienst en esthetica doceerde. In de klas bleef hij strikt in het gelid. Maar wanneer je hem persoonlijk aansprak maakte de strakke leraar plaats voor de warmmenselijke mentor.

Jarenlang is hij een trouwe aalmoezenier geweest van gezinsgroepen en van scouts-groepen. In de laatste periode van zijn leven werd zijn inzet meer direct pastoraal: in de Equipes Notre-Dame, in de Gemeenschappen van Christelijk Leven (GCL). Hij, die geen natuurlijke familie meer had, heeft hier een tweede familie gevonden.

In 2016 moest hij verhuizen, met achterlating van heel veel boeken en papieren, naar het Xaveriushuis in Capenberg. Daar leed hij aan een toenemende blindheid en bovendien aan de ziekte van Parkinson. Dat heeft hij leren aanvaarden. Op 13 februari 2026 is hij rustig ingeslapen.

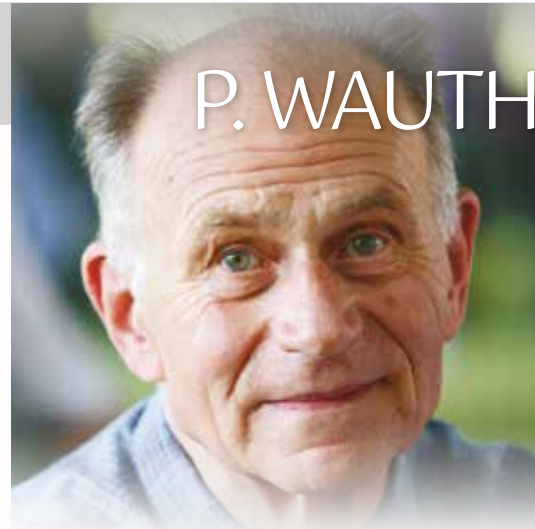
P. WAUTHIER DE MAHIEU (1933-2026)

nog werd gedacht. Bij zijn terugkeer ging hij Afrikanistiek studeren, ook tijdens zijn theologie in Leuven.

Zijn Leuvense professoren wilden dat hij zou doctoreren maar de provinciaal zond hem naar het college van Boboto (Kinshasa). De sfeer was daar was zo 'koloniaal' gebleven dat Wauthier vroeg om in de cité, tussen de gewone Congolezen, te gaan wonen.

Uiteindelijk vroeg de provinciaal Wauthier toch om een doctoraat in de antropologie te maken. Hij koos voor een onderzoek bij en onder de Komo, diep in het Evenaarswoud. Niet om te 'missioneren': hij vreesde die zo evenwichtige gemeenschap te ontwrichten. Na het behalen van zijn doctoraat (1975) gaf hij gedurende tien jaar les, een semester in Leuven en een semester in Kimwenza.

In 1984 werd hij overste van een gemeenschap voor jongere jezuïeten. Die niet erg gelukkige

Wauthier werd geboren in Berchem, Antwerpen, op 7 mei 1933. Twaalf jaren lang was Wauthier leerling, en vurige scout, in het Antwerpse OLV-college. In 1951 trad hij in te Drongen na een lange en pijnlijke onderscheiding.

Na drie jaar filosofie in Leuven, werd hij op stage gestuurd naar het college van Mbansa-Mboma. Daar maakte hij, van '59 tot '61, de tumultueuze jaren mee voor en na de onafhankelijkheid. Wauthier was getroffen door hoe westers daar

P. THEO FONTEYN (1937-2026)

Theo Fonteyn werd geboren op 25 oktober 1937 in Lommel als elfde in een rij van 12 kinderen. Om rond te komen had zijn vader, een fabrieksarbeider, een lap grond van één hectare ter beschikking. Dat hij zo bewerkte dat het gezin haast nooit naar de bakker en naar de kruidenier moest. Theo volgde technisch onderwijs, werd technisch tekenaar in een metaalfabriek in Overpelt en daarna bediende in de technische dienst van de gemeente Lommel. Op 15 oktober 1963 trad hij in bij de jezuïeten. Hoe hij daartoe gekomen is, daarover heeft hij niet veel verteld.

In de Sociëteit heeft hij filosofie en theologie gestudeerd, van 1965 tot 1971. Hij werd priester gewijd op 11 juli 1970 in Heverlee. Daarna heeft hij al vlug aansluiting gevonden met het wijkwerk "Onze Dokken". Van 1971 tot 2013 is hij ononderbroken als wijkwerker werkzaam gebleven. Zijn "Café zonder Bier" in de Londenstraat 44 werd een begrip tot ver buiten de onmiddellijke omgeving.

VERVOLG P. WAUTHIER DE MAHIEU

ervaring bracht hem tot een ingrijpende beslissing: de tijd was aangebroken om terug te keren naar Europa.

In 1990 voegde Wauthier zich bij de vormings-gemeenschap in de Windmolenveldstraat, Leuven. Daar kon hij zich onder meer wijden aan de Gemeenschappen voor Christelijk Leven en aan de Loyola- en Cardoner-pelgrimstochten.

In 1997 werd hij overste te Brugge en in 2010 verhuisde hij naar Drongen waar hij zich toelagde op persoonlijke begeleiding, retraites, conferenties. In 2024 stapte hij over naar de gemeenschap in het woon-zorgcentrum Capenberg waar hij overleed op 6 maart 2026.

Veertig jaar lang is hij onze buurman geweest. Hij woonde dichtbij, hij in Antwerpen Noord, wij in Antwerpen Centrum. Dat was voor ons een eerste reden om bij hem op bezoek te gaan. Maar meer nog gingen wij hem opzoeken omdat hij leefde in een wereld die zo anders was dan de onze. Nee, voor diepgaande gesprekken over theologie moest je daar niet zijn. Maar wel voor een kop koffie en voor verhalen over het leven van de mensen in de volksbuurt van de Londenstraat en omgeving.

Daar bleek ook hoe hij zijn andere gasten ontving, de havenarbeiders, de werklozen, de gepensioneerden, de eenzamen. Daar troffen wij geen mensen aan die zich gedroegen als sukkelaars. Veeleer kwamen wij daar terecht in een gezelschap van kennissen en vrienden. En nog iets moest opvallen: de gasten van dat café behoorden niet tot de bevoorrechten van onze samenleving maar toch klonk daar geen ressentiment tegen de mensen die het beter hadden dan zij. Dat had veel te maken met de sfeer die Theo wist te scheppen. Zijn onthaal was niet zo geïmproviseerd als het eerst leek. Hij had een uitgebreid repertoire aangelegd van grapjes en raadseltjes waarmee hij de stamgasten van zijn café kon onderhouden en ook vele mensen in de omgeving. Met zijn ijzere geheugen kon hij zich honderden buurtbewoners voor de geest roepen die hij bij gelegenheid van hun verjaardag bij hen thuis een bezoekje

VERVOLG P. THEO FONTEYN

zou brengen. Hij was het toonbeeld van de ideale wijkwerker. Hij kende zijn mensen en zij kenden hem. Hij zorgde voor hen en ook voor hun omgeving. Hij stond bekend als wat men thans een "mooimaker" zou noemen, iemand die stelselmatig in de omliggende straten de sigarettenpeukjes en ander zwerfvuil ging opruimen.

Wat heeft hem daartoe geïnspireerd, vele tientallen jarenlang? Dat liet hij ons raden. Maar dat raden was niet zo moeilijk: achter de gelagzaal van zijn café, en achter het piepklein daarbij aansluitend salonnetje, was er een kleine kapel waar hij vaste regelmaat een eucharistieviering verzorgde. Hij was niet alleen wijkwerker, hij was ook priester. In die tijd waren er priester-arbeiders die meenden dat verborgen te moeten houden. Maar zo niet Theo. Hij was beschikbaar voor vele doopsels, vele huwelijken, vele uitvaarten en vele eucharistievieringen.

32

Wij, zijn medebroeders, kenden Theo ook als medelid van ons dwarsverband, een groepje

van jezuïeten van ongeveer dezelfde leeftijd maar die woonden en werkten in heel verschillende milieus: in het onderwijs, in de administratie, in het wetenschappelijk onderzoek, in het 'sociaal werk'. Daar liet Theo een geluid horen dat in ons midden niet mocht ontbreken. Zijn theologische inbreng in onze gesprekken was bescheiden. Maar dat was geen tekort. Wat hij te zeggen had bleek meer uit zijn daden dan uit zijn woorden.

Uiteindelijk zag hij zich toch verplicht te verhuizen naar het woonzorgcentrum Capenberg, naar de daar inwonende gemeenschap van jezuïeten. Voor wie hem daar later terugzag, was hij niet meer de man van vroeger. Hij had te lijden onder de gevolgen van een hersenaandoening. Maar nog lang is hij ook daar een animator geweest. En is hij iemand gebleven die zich nederig kon aanpassen aan het verminderde leven van de oude dag. Zo is hij tot het einde een trouwe volgeling gebleven van de arme Christus.

P. FERNAND VAN NESTE (1931-2026)

Fernand Van Neste werd geboren in Brugge in 1931 als enig kind in het gezin van Etienne Van Neste en Espérance De Piere. Fernand voltooide zijn middelbare school in het jezuïetencollege Sint-Barbara. Na de retorica behaalde hij de kandidatuur in de Rechten aan de Gentse universiteit. In 1952 onderbrak hij zijn studies en trad in de Sociëteit van Jezus in Drogen. Na twee jaar noviciaat hernam hij de studie in de rechten en behaalde de graad van doctor in de Rechten via de Centrale Examencommissie.

Na de filosofiestudie begon voor hem een tweejarige stage, één jaar in het college van Turnhout en één jaar in dat van Antwerpen. Daarop volgde de studie van de theologie (1961 tot 1965). In 1964 werd hij tot priester

P. ANDRÉ DE RIDDER (1938-2026)

André De Ridder werd geboren op 13 mei 1938 in Borgerhout (Antwerpen). Zijn vader was handelaar, zijn moeder huisvrouw. Hij doorliep de Latijns-Griekse humaniora op het Onze-Lieve-Vrouwecollege. Op 7 september 1958 trad hij in bij de jezuïeten in Drogen. Filosofie studeerde hij in Heverlee (1960 - 1962). Daar studeerde hij ook theologie (1966 - 1969) en werd hij tot priester gewijd op 5 juli 1969. Tussen beide periodes mocht hij reeds stagelopen in Kongo, in Kambangu, als directeur basisschool, en in Bukavu, als surveillant op het college.

den die contact met hem gehouden na zijn terugkeer naar België.

In 2020 is hij teruggekomen naar België. Hij werd ingeschakeld in de gemeenschap Xaveriushuis in Boechout (Capenberg). Hij was er minister die vele huishoudelijke taken op zich nam. Zijn dienstvaardigheid liet vermoeden dat hij nog over al zijn mogelijkheden beschikte. De medici waarschuwden echter dat de verkalking van een halsslagader fatale gevolgen kon hebben. Dat is dan ook gebeurd. Er deed zich een crisis voor die een niet te behandelen verlamming tot gevolg had. In Capenberg is hij overleden op 13 mei 2026, op zijn 88ste verjaardag.

33

Bukavu zou hij terugzien in 1969. Zijn inzet voor de straatjeugd begon in de periode 1963-1966 toen hij nog geen priester was en beperkte hij zich nog tot de zorg voor nachtopvang en voeding. In 1969 startte hij met een project van vakopleiding. Honderden jongeren heeft hij opgeleid tot bekwaame vaklui: loodgieters, automechanici, schrijnwerkers en elektriciens. Hijzelf noemde zijn centrum 'Cheche'-'Vonk'. Afgestudeerde leerlingen zijn zelf werkgevers geworden. Wat André niet bellette om zelf huizen en kloosters en scholen te bouwen. Zo kon hij de opleiding van zijn leerlingen financieren.

André is steeds priester gebleven. Hij verzorgde eucharistievieringen in parochies, de inzegening van huwelijken, de toediening van doopsels. Zo vormde hij een netwerk van vrien-

VERVOLG P. FERNAND VAN NESTE

gewijd. Een laatste proefjaar in Sankt Andrä, Oostenrijk, besloot zijn vorming als jezuïet.

In 1966 begon hij zijn loopbaan aan de Universitaire Faculteiten Sint Ignatius te Antwerpen (UFSIA). Dertig jaar doceerde hij er politieke filosofie, privaatrecht en rechtsethiek. Hem werden vakken toevertrouwd die handelden over het raakvlak tussen recht en ethiek. Maar niet alleen de academische vorming, ook de gelovige persoonsvorming ging hem ter harte. Hij begeleidde vele jaren studenten en volwassenen in de Gemeenschappen van Geestelijk Leven.

Tweemaal werd hij gekozen tot decaan van de rechtsfaculteit. Van 1991 tot 1997 was hij voorzitter van de Algemene Vergadering van de UFSIA en heeft hij meegebouwd aan de eenmaking van de Antwerpse Universiteit. Hij zetelde in verschillende ethische commissies, b.v. van het Federaal Raadgevend Comité voor Bio-ethiek. Binnen de jezuïetenorde is hij consultant geweest van de provinciale overste en overste van zijn gemeenschap.

In 2016 ging hij naar Heverlee. In latere jaren werden zijn dagen meer contemplatief. Hij is overleden op zaterdag 16 mei 2026, 94 jaar oud.

IGNATIUSHUIS

**'Uit de ruis. Hoe wil ik verder?'
Een retraite voor twintigers en dertigers die verlangen naar rust, richting en ruimte bij God (Magis Low Lands).**

Heb jij behoefte aan vertragen? Of sta je voor grote keuzes, en merk je dat ze niet vanzelf helder worden? Misschien is deze retraite iets voor jou.

Misschien zit je in een periode waarin veel openligt. Studie, werk, relaties, geloof, toekomst: je hoeft het niet allemaal meteen helder te hebben. Tijdens deze vijfdaagse retraite stap je even uit de drukte om te vertragen, te bidden en te luisteren naar wat er dieper in jou beweegt. Je hoeft geen ervaring te hebben met retraites. Het is genoeg dat je bereid bent om stil te staan bij wat er in je leeft.

Meer informatie:

**Online informatie-moment
over de Geestelijke Oefeningen
op 21 september 2026**

Wil je komend seizoen de Geestelijke Oefeningen van Ignatius doen? Bijvoorbeeld met een thuisretraite van 9 maanden. Of volg je liever een retraite in een klooster? Tijdens onze digitale infomomenten bespreken we de mogelijkheden.

Wat zijn de Geestelijke Oefeningen (GO)?

Onze begeleiders heten jou van harte welkom op onze infomomenten over de Geestelijke Oefeningen (GO). Een groot deel van de tijd zal besteed worden aan de GO in het dagelijks leven. We geven je tijdens deze momenten uitleg over de opzet en inhoud van de GO. Vanuit Ignatius van Loyola's eigen levenservaringen ontdek je dat de GO een ervaringsgerichte manier is om Jezus, om God en datgene van waaruit jij leeft op het spoor te komen. Sta je voor een keuze die je vanuit gelovige invalshoek wil bekijken of wil je je geloof verdiepen, dan zijn de GO misschien iets voor jou.

Meer informatie:

DRONGEN

**Oude Abdij
Drongenplein 26,
9031 Drongen
(bij Gent).**

**Innerlijk voelen en smaken:
Ignatiaanse retraite**
16 augustus tot 22 augustus 2026

Niet het vele weten verzadigt de ziel, wel het innerlijk voelen en smaken. Dit inzicht geeft Ignatius van Loyola mee in de inleiding bij zijn Geestelijke Oefeningen.

God verlangt te gaan met elke mens. Ook jij kan zijn levende aanwezigheid op het spoor komen. Wat ervoor nodig is? Genoeg stilte om gefocust 'naar binnen te kunnen luisteren.' En genoeg bereidheid je te openen voor wat de Geest vermag. Of wellicht juist: een vleugje verlangen naar die openheid volstaat.

De begeleider is Myriam Van den Eynde. De hele retraite (inclusief de maaltijden) verloopt in stilte. Twee keer per dag krijg je een inleiding en materiaal om verder mee te bidden en te reflecteren.

Meestal gaat het om bijbelfragmenten met hier en daar uitstapjes naar literatuur, beeldende kunst, de actualiteit. Er is tijd voor persoonlijk gebed, een gesprek met een begeleider, om te rusten en te wandelen en voor een luistergesprek met andere deelnemers. Je bent welkom bij het ochtend- en avondgebed en de dagelijkse eucharistie.

**Meer info en inschrijven via
www.oudeabdij.be/retraiteaugustus,
via activiteiten@oudeabdij.be of telefonisch via +32 9 226 52 26.**

Meer informatie:

**Bidden met de Bijbel
Retraite**

13 tot 15 november 2026

De Oude Abdij Drongen organiseert de retraite *Bidden met de Bijbel*, een uitnodiging tot innerlijke verdieping en persoonlijke geloofsontdekking. Deelnemers leren bidden met Bijbelteksten, niet als studie maar als een persoonlijke dialoog: wat raakt je, wat wekt verlangen of twijfel, welke bewegingen ontstaan er vanbinnen?

Het boek *Bidden met de Bijbel* van Nikolaas Sintobin s.j. vormt de leidraad. Op zaterdag verzorgt Sintobin een online inleiding die deelnemers verder inspireert in deze manier van bidden. De retraite verloopt in stilte, gedragen door de serene sfeer van de abdij, met ruimte voor korte inleidingen, uitwisseling en - indien gewenst - een persoonlijk gesprek met een begeleider. Zo wordt de Bijbel een bron van inspiratie én een kompas voor het dagelijks leven.

Meer informatie:

**'Je komt hier hopelijk niet op dezelfde manier uit
als dat je hier binnen bent gekomen...
Dat is wat ik versta onder bekeren.'**

*Lees het artikel over Limarley Kingsale en zijn werk
op het Stanislas College - vanaf pagina 3.*